

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ

PHILIPPE LÉGER

της 28ης Οκτωβρίου 2004¹

Πίνακας περιεχομένων

I — Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς	I - 6693
II — Οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις ...	I - 6696
III — Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και τα διατυπωθέντα με τις αιτήσεις αναιρέσεως αιτήματα	I - 6696
IV — Επί των αιτήσεων αναιρέσεως	I - 6696
Α — Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, του αντλουμένου από την έλλειψη αιτιολογίας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως	I - 6697
Β — Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως του αντλουμένου από την παραβίαση της έννοιας της «συμπεφωνημένης πρακτικής»	I - 6701
Γ — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, του αντλούμενου από την έλλειψη αιτιολογίας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως	I - 6704
Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως του αντλουμένου από την πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων περί επιβολής προστίμου	I - 6708
Ε — Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, του αντλουμένου από την πεπλανημένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως	I - 6713
ΣΤ — Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως του αντλουμένου από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης	I - 6718
V — Επί της αντίθετης αναιρέσεως	I - 6726
Α — Επί του πρώτου λόγου, του αντλούμενου από την παραμόρφωση της έννοιας των αποδεικτικών στοιχείων	I - 6729
Β — Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, του αντλούμενου από τη μη τήρηση των όρων μεταθέσεως της ευθύνης για τη συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως σε άλλη επιχείρηση	I - 6732

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

Γ — Επί του τρίτου λόγου, του αντλούμενου από τη μη τήρηση των απαιτήσεων των σχετικών με τα δικαιώματα άμυνας	I - 6733
Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναίρεσεως, του αντλούμενου από την ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών και την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων	I - 6735
VI — Η επί της ουσίας εκδίκαση της διαφοράς από το Δικαστήριο	I - 6736
VII — Επί της πρωτοδίκου προσφυγής	I - 6736
VIII — Επί των δικαστικών εξόδων	I - 6739
IX — Πρόταση	I - 6740

1. Αντικείμενο των εξεταζομένων υποθέσεων είναι οι αιτήσεις αναίρεσεως που υπέβαλαν οι εταιρίες Compañía Española para la Fabricación de Aceros Inoxidables, SA (Acerinox) (στο εξής: Acerinox), Krupp Thyssen Stainless GmbH (στο εξής: KTS) και ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA (στο εξής: AST), κατά των αποφάσεων του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 13ης Δεκεμβρίου 2001, στις υποθέσεις «προσαύξηση της τιμής του κράματος»². Οι υποθέσεις αυτές αφορούσαν σχετική με τις τιμές σύμπραξη στον τομέα του ανοξείδωτου χάλυβα.

2. Ένας από τους προβαλλομένους λόγους αναίρεσεως θέτει το ενδιαφέρον ζητήμα της συνεργασίας των επιχειρήσεων με την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά την διοικητική διαδικασία. Ειδικότερα, ζητείται να διευκρινιστεί αν η Επιτροπή μπορεί να προβεί σε μεγαλύτερη μείωση του προστί-

μου για τις επιχειρήσεις που αναγνώρισαν την ύπαρξη παραβάσεως σε σχέση με εκείνες που περιορίστηκαν να παραδεχθούν την ακρίβεια των πραγματικών περιστατικών.

3. Πριν από την εξέταση αυτών των λόγων, επιβάλλεται να υπομνησθούν τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς και, ειδικότερα, οι υφιστάμενοι μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων δεσμοί. Πράγματι, οι δεσμοί αυτοί έχουν σημασία για την εξέταση των αιτήσεων αναίρεσεως.

I — Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς

4. Η Krupp Thyssen Nirosta GmbH (στο εξής: KTN) είναι εταιρία του γερμανικού δικαίου η οποία προέκυψε την 1η Ιανουαρίου 1995 από την συγκέντρωση των δραστηριοτήτων στον τομέα των εξελασμένων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα της Thyssen Stahl AG (στο εξής: Thyssen Stahl) και της Fried Krupp AG Hoesch-Krupp (στο εξής: Krupp). Στις 16 Σεπτεμβρίου 1997, η εταιρική επωνυμία άλλαξε σε KTS.

² — Αποφάσεις Krupp Thyssen Stainless GmbH και Acciai speciali Terni SpA κατά Επιτροπής (Γ-45/98 και Γ-47/98, Συλλογή 2001, σ. II-3757, καλούμενη επίσης «αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση» ή «απόφαση KTS και ASI κατά Επιτροπής») και Compañía Española para la Fabricación de Aceros Inoxidables, SA (Acerinox) κατά Επιτροπής (Γ-48/98, Συλλογή σ. II-3859), καλούμενη επίσης «αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση» ή «απόφαση Acerinox κατά Επιτροπής».

5. Η AST είναι εταιρία του ιταλικού δικαίου, μία από τις κύριες δραστηριότητες της οποίας είναι η παραγωγή εξελασμένων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα. Προέκυψε την 1η Ιανουαρίου 1994 από τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων του ιταλικού ομίλου ILVA σε τρεις χωριστές επιχειρήσεις. Στις 21 Δεκεμβρίου 1994, η Επιτροπή ενέκρινε την από κοινού εξαγορά της AST εκ μέρους σειράς επιχειρήσεων, μεταξύ των οποίων οι Krupp και Thyssen Stahl. Τον Δεκέμβριο του 1995 η Krupp αύξησε την συμμετοχή της στο κεφάλαιο της AST από 50 δε 75%, κατόπιν δε αγόρασε το σύνολο των μεριδίων της AST στις 10 Μαΐου 1996. Στη συνέχεια, τα μερίδια αυτά μεταβιβάστηκαν στην KTN, η οποία μετονομάστηκε σε KTS.

6. Η Acerinox είναι ισπανική εταιρία δραστηριοποιούμενη στον τομέα του ανοξείδωτου χάλυβα και, ειδικότερα, στον τομέα των εξελασμένων προϊόντων.

7. Στις 16 Μαρτίου 1995, κατόπιν πληροφοριών που δημοσιεύθηκαν στον τύπο και καταγγελιών καταναλωτών, η Επιτροπή, δυνάμει του άρθρου 47 της συνθήκης ΕΚΑΧ, ζήτησε από πολλούς παραγωγούς ανοξείδωτου χάλυβα να της διαβιβάσουν πληροφοριακά στοιχεία ως προς την εκ μέρους αυτών των παραγωγών από κοινού αύξηση των τιμών, γνωστή ως «προσαύξηση της τιμής του κράματος».

8. Η προσαύξηση της τιμής του κράματος συνιστά προσαύξηση υπολογιζόμενη βάσει της τιμής των στοιχείων του κράματος, η οποία προστίθεται στην βασική τιμή του

ανοξείδωτου χάλυβα. Το κόστος των στοιχείων του κράματος που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή ανοξείδωτου χάλυβα (συγκεκριμένα το νικέλιο, το χρώμιο και το μολυβδαίνιο) αντιπροσωπεύει σημαντικό ποσοστό του κόστους παραγωγής. Εξάλλου, οι τιμές αυτών των στοιχείων είναι ιδιαιτέρως ευμετάβλητες.

9. Βάσει των στοιχείων που συνέλεξε, η Επιτροπή απέστειλε, στις 19 Δεκεμβρίου 1995, κοινοποίηση αιτιάσεων σε 19 επιχειρήσεις.

10. Τον Δεκέμβριο του 1996 και τον Ιανουάριο του 1997, μετά από επί τόπου ελέγχους που πραγματοποίησε η Επιτροπή, οι δικηγόροι ή οι εκπρόσωποι ορισμένων επιχειρήσεων γνωστοποίησαν στην Επιτροπή ότι επιθυμούν να συνεργαστούν. Σχετικές δηλώσεις απηύθυναν στην Επιτροπή, στις 17 Δεκεμβρίου 1996, οι Acerinox, ALZ NV, Avesta Sheffield AB (στο εξής: Avesta), KTN και Usinor SA (στο εξής: Usinor ή Ugine), καθώς και, στις 10 Ιανουαρίου 1997, η AST.

11. Στις 24 Απριλίου 1997, η Επιτροπή απηύθυνε στις επιχειρήσεις αυτές καθώς και στην Thyssen Stahl, νέα κοινοποίηση αιτιάσεων, η οποία αντικατέστησε εκείνη της 19ης Δεκεμβρίου 1995.

12. Στις 21 Ιανουαρίου 1998, εξέδωσε την απόφαση 98/247/ΕΚΑΧ, σχετικά με διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ (υπόθεση IV/35.814 — Προσαύξηση της τιμής του κράματος)³.

13. Κατά την απόφαση αυτή, οι τιμές των στοιχείων κράματος του ανοξειδωτού χάλυβα σημείωσαν αισθητή πτώση το έτος 1993. Όταν, από τον Σεπτέμβριο του 1993, η τιμή του νικελίου αυξήθηκε, τα περιθώρια των παραγωγών περιορίστηκαν σημαντικά. Προς αντιμετώπιση αυτής της καταστάσεως, οι περισσότεροι παραγωγοί εξελασμένων προϊόντων ανοξειδωτού χάλυβα συμφώνησαν, κατά τη διάρκεια συσκέψεως που πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη στις 16 Δεκεμβρίου 1993 (στο εξής: σύσκεψη της Μαδρίτης), να προβούν σε συμπεφωνημένη αύξηση των τιμών τους τροποποιώντας τις παραμέτρους υπολογισμού της προσαυξήσεως του κράματος. Προς τούτο, αποφάσισαν να εφαρμόσουν, από 1ης Φεβρουαρίου 1994, προσαύξηση της τιμής του κράματος υπολογιζόμενη σύμφωνα με μέθοδο που χρησιμοποιήθηκε για τελευταία φορά το 1991, υιοθετώντας, για όλους τους παραγωγούς, ως τιμές αναφοράς για τα στοιχεία του κράματος, τις τιμές του Σεπτεμβρίου 1993, κατά τη διάρκεια του οποίου η τιμή του νικελίου κατήλθε σε ιστορικά χαμηλό επίπεδο.

14. Στην επίμαχη απόφαση διευκρινίζεται ότι η προσαύξηση της τιμής του κράματος, υπολογιζόμενη βάσει προσφάτως καθορισθέντων τιμών αναφοράς, εφαρμόστηκε εκ μέρους όλων των παραγωγών στις πωλήσεις που πραγματοποίησαν στην Ευρώπη από 1ης Φεβρουαρίου 1994, πλην των πωλήσεων που πραγματοποίησαν στην Ισπανία και στην Πορτογαλία.

15. Κατά το άρθρο 1 της επίμαχης αποφάσεως, η Επιτροπή έκρινε ότι οι Acerinox, ALZ NV, AST, Avesta, Krupp (KTN, από 1ης Ιανουαρίου 1995), Thyssen Stahl (KTN, από 1ης Ιανουαρίου 1995) και Usinor παρέβησαν το άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, από τον μήνα Δεκέμβριο του 1993 έως τον μήνα Νοέμβριο του 1996, όσον αφορά την Avesta και μέχρις της ημερομηνίας εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως για όλες τις υπόλοιπες επιχειρήσεις, τροποποιώντας και εφαρμόζοντας κατά τρόπο συμπεφωνημένο τις τιμές αναφοράς της μεθόδου υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος. Η πρακτική τους αυτή είχε ως σκοπό ή ως αποτέλεσμα να περιορίσει και να νοθεύσει τον ανταγωνισμό στην κοινή αγορά.

16. Με το άρθρο 2 της επίμαχης αποφάσεως η Επιτροπή αποφάσισε να επιβάλει να ακόλουθα πρόστιμα:

— Acerinox:	3 530 000 ECU,
— ALZ NV:	4 540 000 ECU,
— AST:	4 540 000 ECU,
— Avesta:	2 810 000 ECU,
— KTN:	8 100 000 ECU,
— Usinor:	3 860 000 ECU.

3 — ΕΕ L 100, σ. 55 (στο εξής: επίμαχη απόφαση ή Απόφαση).

II — Οι προσφυγές ενώπιον του Πρωτοδικείου και οι αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις

17. Με δικόγραφα που κατέθεσαν στις 11 Μαρτίου 1998 και στις 13 Μαρτίου 1998, οι KTS, AST και Acerinox άσκησαν προσφυγή ενώπιον του Πρωτοδικείου.

18. Οι προσφεύγουσες ζητούσαν την ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και, επικουρικός, την ακύρωση του προστίμου που τους είχε επιβληθεί ή τη μείωση αυτού του προστίμου.

19. Το Πρωτοδικείο δέχθηκε εν μέρει τα αιτήματα αυτά. Με την απόφαση KTS και AST κατά Επιτροπής ακύρωσε το άρθρο 1 της επίμαχης αποφάσεως, καθόσον δι' αυτού εκρίνετο η KTN υπεύθυνη της παραβάσεως που διέπραξε η Thyssen Stahl και μείωσε σε 4 032 000 ευρώ το ποσό του επιβληθέντος στις KTS και AST προστίμου. Με την απόφαση Acerinox κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο μείωσε σε 3 136 000 ευρώ το ύψος του προστίμου που επιβλήθηκε στην Acerinox.

III — Η ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία και τα διατυπωθέντα με τις αιτήσεις αναιρέσεως αιτήματα

20. Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 22 Φεβρουαρίου 2002 (C-57/02 P), 28 février

2002 (C-65/02 P και C-73/02 P), αντίστοιχως, οι Acerinox, KTS και AST άσκησαν αναιρέσεις κατά των προαναφερθεισών αποφάσεων.

21. Οι αναιρεσείουσες ζητούν την ανάρτηση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και την καταδίκη της Επιτροπής στα δικαστικά έξοδα. Οι Acerinox και KTS ζητούν, επιπροσθέτως, από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της ουσίας της διαφοράς και να ακυρώσει την επίμαχη απόφαση ή, τουλάχιστον, να μειώσει το ποσό του προστίμου που τους επιβλήθηκε.

22. Στην υπόθεση C-65/02 P η Επιτροπή άσκησε αντανάρτηση κατά της αποφάσεως επί της υποθέσεως KTS και AST κατά Επιτροπής. Ζητεί από το Δικαστήριο να αναιρέσει την απόφαση αυτή, καθόσον δι' αυτής ακυρώθηκε η επίμαχη απόφαση (το κεφάλαιο αυτής που αφορά την διαπραχθείσα από την Thyssen Stahl παράβαση) και μειώθηκε το επιβληθέν στην KTN πρόστιμο. Η Επιτροπή ζητεί, επίσης, από το Δικαστήριο να καταδικάσει την KTS στα δικαστικά έξοδα.

IV — Επί των αιτήσεων αναιρέσεως

23. Προς στήριξη των αιτημάτων τους, οι τρεις αναιρεσείουσες εταιρίες προβάλλουν δύο λόγους αναιρέσεως:

— πεπλανημένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως, και

- παραβίαση των δικαιωμάτων του αμυνομένου, της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

24. Οι KTS και AST προβάλλουν, επιπροσθέτως, έναν ακόμα λόγο, αντλούμενο από την πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή των αρχών που διέπουν την επιβολή των προστίμων.

25. Η Acerinox προβάλλει τρεις ακόμα λόγους αναιρέσεως:

- πεπλανημένη εκτίμηση των επιχειρημάτων της και ελλιπές σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως·
- παραβίαση της έννοιας της «συμπεφωνημένης πρακτικής», και
- έλλειψη αιτιολογίας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως.

26. Θα εξετάσω, καταρχάς, τους προβαλλομένους από την Acerinox λόγους αναιρέσεως (στοιχεία Α έως Γ), κατόπιν τους λόγους αναιρέσεως που προβάλλουν από κοινού οι KTS και AST (στοιχείο Δ) και θα ολοκληρώσω με την εξέταση των λόγων αναιρέσεως που προβάλλουν από κοινού οι τρεις αναιρεσείουσες εταιρίες (στοιχεία Ε και ΣΤ).

Α — *Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, του αντλούμενου από την έλλειψη αιτιολογίας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως*

27. Η Acerinox είχε υποστηρίξει πρωτοδικώς ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη συμφωνίας ή συμπεφωνημένης πρακτικής, ως προς την εφαρμογή της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην ισπανική αγορά.

28. Το Πρωτοδικείο απέρριψε αυτόν τον λόγο ακυρώσεως με το ακόλουθο σκεπτικό:

«29. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σε περίπτωση που ερίζεται η ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει τις παραβάσεις τις οποίες διαπιστώνει και να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία που να θεμελιώνουν, επαρκώς κατά νόμον, τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση [...].

30. Πάντως, άπαξ έχει αποδειχθεί ότι μια επιχείρηση συμμετείχε σε συνεδριάσεις [...] που στρέφονταν κατάφωρα κατά του ανταγωνισμού, εναπόκειται στην επιχείρηση αυτή να προβάλει ενδείξεις ικανές να στοιχειοθετήσουν ότι η συμμετοχή της στις εν λόγω συνεδριάσεις

στερούνταν κάθε πνεύματος στρεφομένου κατά του ανταγωνισμού, αποδεικνύοντας ότι είχε δηλώσει στους ανταγωνιστές της ότι μετείχε στις συνεδριάσεις αυτές υπό διαφορετικό πρίσμα απ' ό,τι αυτοί [...].

31. Εν προκειμένω δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα συμμετείχε στη σύσκεψη της Μαδρίτης στις 16 Δεκεμβρίου 1993 κατά τη διάρκεια της οποίας, όπως προκύπτει από την απόφαση και τις δηλώσεις διαφόρων συμμετασχόντων σ' αυτή τη σύσκεψη, ορισμένοι παραγωγοί πλατέων προϊόντων ανοξειδωτού χάλυβα εναρμονίστηκαν ως προς τη χρησιμοποίηση, από την ίδια ημερομηνία, πανομοιότυπων τιμών αναφοράς στη μέθοδο υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος και, επομένως, ως προς τον καθορισμό ενός στοιχείου της τελικής τιμής αυτών των προϊόντων, κατά παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
32. Πρέπει, πάντως, να εξετασθεί αν η προσφεύγουσα απέδειξε, επαρκώς, ότι αποστασιοποιήθηκε απ' αυτή τη σύμπραξη, οπότε δεν θα μπορεί να της προσαφθεί παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
33. [Όσον αφορά την ισπανική αγορά], δεν αμφισβητείται [...] ότι κατά τη σύσκεψη [της Μαδρίτης], η Acerinox εκδήλωσε τη βούλησή της να μην εφαρμόσει την προσαύξηση της τιμής του κράματος στην Ισπανία, λόγω της εξαιρετικώς ιδιαίτερης στη χώρα αυτή οικονομικής καταστάσεως.
34. [Πράγματι], στην αιτιολογική σκέψη 27 της Αποφάσεως υπενθυμίζεται [...] ότι, κατά τη διάρκεια [αυτής] της συσκέψεως, "η Acerinox edήλωσε ότι εσκόπευε να μην εφαρμόσει την προσαύξηση στην Ισπανία, επειδή θεωρούσε ότι κάτι τέτοιο δεν επρόκειτο να έχει θετικές συνέπειες για την τόνωση της ζήτησης και για την ισπανική βιομηχανία, η οποία διερχόταν βαθιά κρίση".
35. Επομένως, κατά το μέτρο που δεν αμφισβητείται ότι, κατά την ημερομηνία της συσκέψεως της Μαδρίτης, η προσφεύγουσα αποστασιοποιήθηκε από τη σύμπραξη και την προσαύξηση της τιμής του κράματος καθόσον αυτή αφορούσε την ισπανική αγορά, το γεγονός και μόνον ότι συμμετέσχε σ' αυτή τη σύσκεψη δεν επιτρέπει συνεπώς να θεωρηθεί ως μέρος συμπράξεως που έχει ως στόχο τον καθορισμό των τιμών αναφοράς της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην αγορά αυτή, κατά παράβαση του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
36. Δεδομένου ότι ο σκοπός μιας τέτοιας συμπράξεως ήταν, κατά την ημερομηνία αυτή, αντίθετος προς τα συμφέροντα της Acerinox, καθόσον αφορούσε την ισπανική αγορά, μόνον η απόδειξη δεσμεύσεως της επιχειρήσεως αυτής να εφαρμόσει την προσαύξηση της τιμής του κράματος στην εγχώρια αγορά της θα συνιστούσε επομένως προσχώρηση εκ μέρους της σε μια σύμπραξη που αφορά την Ισπανία [...].
37. Όμως, από τη δικογραφία προκύπτει ότι, [...] η Avesta πληροφόρησε, με

τηλεομοιοτυπία της 14ης Ιανουαρίου 1994, τις θυγατρικές της, από τις οποίες αυτή που ήταν στην Ισπανία, για την άποψη που εξέφρασαν ορισμένοι από τους ανταγωνιστές της όσον αφορά την ημερομηνία εφαρμογής της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στις εγχώριες αγορές τους. Όσον αφορά ειδικότερα την Acerinox, εκτίθενται τα εξής:

“Η Acerinox ανήγγειλε ότι θα εφαρμοσθούν προσαυξήσεις από 1ης Απριλίου 1994 (μάλιστα, από τον Απρίλιο!)” [“Acerinox have announced that surcharges will be applied from 1st april 1994 (yes April !!!)”].

38. Συναφώς, η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το αληθές των λέξεων που της αποδίδονται, περιορίζεται όμως να προβάλει ότι μια τέτοια δήλωση καταδεικνύει, πολλώ μάλλον, την ανυπαρξία συμφωνίας ή εναρμονισμένης πρακτικής, κατά την ημερομηνία της συσκέψεως της Μαδρίτης, περί της ετεροχρονισμένης εφαρμογής της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην Ισπανία. Παραμένει εντούτοις γεγονός ότι μια τέτοια δήλωση συνιστά την απόδειξη για το ότι, κατά την ημερομηνία της 14ης Ιανουαρίου 1994, η Acerinox είχε εκδηλώσει, εν πάση περιπτώσει, την πρότασή της να εφαρμόσει την προσαύξηση της τιμής του κράματος στην Ισπανία, σύμφωνα με τον τρόπο που συμφωνήθηκε από τις οικείες επιχειρήσεις κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης και επομένως προσχώρησε στη σύμπραξη.

45. Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσφεύγουσα πρέπει να θεωρηθεί ότι συμμετείχε στη σύμπραξη [...], καθόσον η σύμπραξη αυτή αφορούσε την εφαρμογή της εν λόγω προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην Ισπανία, από της προσχωρήσεώς της στη σύμπραξη, το αργότερο στις 14 Ιανουαρίου 1994 [...].»

29. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως η Acerinox προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δέχθηκε ότι είχε μετάσχει στη σύμπραξη που αφορούσε την ισπανική αγορά και ότι δέχθηκε ως απόδειξη αυτής της συμμετοχής την τηλεομοιοτυπία της Avesta, της 14ης Ιανουαρίου 1994.

30. Υπενθυμίζει ότι, ενώπιον του Πρωτοδικείου, είχε ρητώς αμφισβητήσει το περιεχόμενο και, κατά συνέπεια, την αποδεικτική αξία, αυτής της τηλεομοιοτυπίας. Δεχόμενο αυτό το έγγραφο ως αποδεικτικό στοιχείο της συμμετοχής της στη σύμπραξη, χωρίς να απαντήσει στα επιχειρήματά της, το Πρωτοδικείο παραβίασε την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

31. Όπως είχα υπογραμμίσει στην υπόθεση Βέλγιο κατά Επιτροπής⁴, το Δικαστήριο σπανίως εκμεταλλεύτηκε τις ευκαιρίες να ορίσει καταφακτικώς το περιεχόμενο της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως που υπέχει το Πρωτοδικείο. Πάντως, από τη μέχρι σήμερα νομολογία μπορούν να συναχθούν ορισμένες αρχές.

⁴ — Απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2003 (C-197/99 P, Συλλογή 2003, σ. I-8461, σ. I-8464, σημεία 65 έως 68 των προτάσεών μου).

32. Μπορεί να υποστηριχθεί ότι από το σκεπτικό μιας αποφάσεως πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση η συλλογιστική του Πρωτοδικείου ώστε να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν τους λόγους της αποφάσεώς του και να μπορεί το Δικαστήριο να ασκεί τον δικαστικό του έλεγχο⁵. Προκειμένου περί προσφυγής του άρθρου 230 ΕΚ ή του άρθρου 33 της συνθήκης ΕΚΑΧ, η υποχρέωση αιτιολογήσεως περιλαμβάνει, προφανώς, την υποχρέωση του Πρωτοδικείου να εξετάζει τους προβαλλομένους από τον προσφεύγοντα λόγους ακυρώσεως και να εκθέτει τους λόγους που επιβάλλουν την απόρριψη του λόγου ακυρώσεως ή την ακύρωση της προβαλλομένης πράξεως.

33. Πάντως, είναι προφανές ότι για να μπορεί εγκύρως να απαντήσει σε ένα λόγο ακυρώσεως, το Πρωτοδικείο οφείλει, προηγουμένως, να έχει ορθώς κατανοήσει τον λόγο αυτόν. Αν το Πρωτοδικείο πλανηθεί ως προς την έννοια ενός από τους λόγους που προέβαλε ο προσφεύγων, θα ήταν δυνατόν να κρίνει πεπλανημένως τον λόγο αυτόν απαράδεκτο⁶ ή να απορρίψει επί της ουσίας λόγο διαφορετικό από εκείνον ο οποίος πράγματι προβλήθηκε⁷. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις το Πρωτοδικείο παραβιάζει την υποχρέωσή του να αιτιολογεί την απόφασή του, καθόσον δεν απαντά στον λόγο που πράγματι προέβαλε ο προσφεύγων.

34. Κατά τη γνώμη μου, το Πρωτοδικείο υπέπεσε, στην παρούσα υπόθεση, σε μία τέτοια πλάνη.

35. Πράγματι, στις σκέψεις 36 έως 38 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως έκρινε ότι η Acerinox είχε μετάρχει στην σύμβαση, καθόσον αυτή αφορούσε την ισπανική αγορά. Δέχθηκε ως απόδειξη αυτής της συμμετοχής την τηλεομοιοτυπία της Avesta, της 14ης Ιανουαρίου 1994, κατά την οποία «η Acerinox ανήγγειλε ότι θα εφαρμοστούν προσαυξήσεις από 1ης Απριλίου 1994 (μάλιστα, από τον Απρίλιο!)», καθώς και το γεγονός ότι, κατά την κρίση του, «η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί το αληθές των λέξεων που της αποδίδονται».

36. Εντούτοις, η Acerinox είχε, αντιθέτως, ρητώς αμφισβητήσει το περιεχόμενο αυτής της τηλεομοιοτυπίας. Στο δικόγραφο της προσφυγής της είχε υπογραμμίσει ότι «η πληροφορία αυτή η σχετική με “αναγγελία” στην οποία είχε προβεί η προσφεύγουσα [...] είναι ανακριβής» και ότι «καμία τέτοιου είδους “αναγγελία” δεν είχε γίνει»⁸.

37. Καίτοι, όπως θα εκθέσω κατωτέρω⁹, η αμφισβήτηση αυτή δεν ήταν ιδιαίτερα κατηγορηματική, εντούτοις δεν παύει να είναι πραγματική: ενώπιον του Πρωτοδικείου η

5 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 14ης Μαΐου 1998, C-259/96 P, Conseil κατά De Nil και Impres, Συλλογή 1998, σ. I-2915, σκέψεις 32 έως 34), και της 17ης Μαΐου 2001, C-449/98 P, IECC κατά Επιτροπής [Συλλογή 2001, σ. I-3875, σκέψη 70], καθώς και τις διατάξεις της 19ης Ιουλίου 1995, C-149/95 P(R), Επιτροπή κατά Atlantic Container Line κ.λπ. [Συλλογή 1995, σ. I-2165, σκέψη 58] της 14ης Οκτωβρίου 1996, C-268/96 P(R), SCK και FNK κατά Επιτροπής [Συλλογή 1996, σ. I-4971, σκέψη 52], και της 25ης Ιουνίου 1998, C-159/98 P(R), Antilles néerlandaises κατά Συμβουλίου [Συλλογή 1998, σ. I-4147, σκέψη 70].

6 — Απόφαση της 29ης Ιουνίου 1994, Klinka κατά Δικαστηρίου (C-298/93 P, Συλλογή 1994, σ. I-3009, σκέψεις 21 έως 25).

7 — Ενθ. αν. (σκέψεις 19 και 20).

8 — Δικόγραφο της προσφυγής της Acerinox στην υπόθεση T-48/98 (σ. 9). Βλ., επίσης, υπόμνημα αντικρούσεως που κατέθεσε η Acerinox στην ίδια υπόθεση (σημείο 10).

9 — Στα σημεία 203 έως 209 των προτάσεών μου.

Acerinox αμφισβήτησε το περιεχόμενο και, κατά συνέπεια, την αποδεικτική αξία της τηλεομοιοτυπίας της Avesta της 14ης Ιανουαρίου 1994.

38. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, φρονώ ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να δεχθεί το έγγραφο αυτό ως αποδεικτικό στοιχείο χωρίς να εξηγήσει τους λόγους για τους οποίους έπρεπε να απορριφθεί η αμφισβήτηση της προσφεύγουσας. Παραλείποντας να απαντήσει στα επιχειρήματα της προσφεύγουσας, παραβίασε την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει από τα άρθρα 36 και 53 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

39. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να αναίρεσει την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση ως προς το κεφάλαιο αυτό. Επειδή, πάντως, η αναίρεση αυτή είναι μερική, επιβάλλεται να συνεχιστεί η εξέταση των υπολοίπων λόγων αναίρεσεως που προέβηλαν οι ανααιρεσιούσες¹⁰.

В — Επί του δευτέρου λόγου αναίρεσεως του αντλουμένου από την παραβίαση της έννοιας της «συμπεφωνημένης πρακτικής»

40. Ο δεύτερος λόγος αναίρεσεως αφορά τις σκέψεις 29 έως 45 της αποφάσεως Acerinox κατά Επιτροπής.

41. Το Πρωτοδικείο διατύπωσε, σχετικώς, τις ακόλουθες σκέψεις:

«29. Πρέπει να υπομνησθεί ότι, σε περίπτωση που ερίζεται η ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει τις παραβάσεις τις οποίες διαπιστώνει και να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία που να θεμελιώνουν, επαρκώς κατά νόμον, τη συνδρομή πραγματικών περιστατικών που στοιχειοθετούν παράβαση [...].

[...]

40. Όσον αφορά [την εφαρμογή της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στις χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πλην της Ισπανίας], τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας [...] στηρίζονται σε εσφαλμένη αντίληψη των προϋποθέσεων στον τομέα των αποδείξεων που θέτει το άρθρο 65, παράγραφος 1, της συνθήκης ΕΚΑΧ.

41. Πράγματι, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει την απόδειξη ότι, κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης, αποστασιοποιήθηκε από τους άλλους συμμετασχόντες στη σύσκεψη εκδηλώνοντας την πρόθεσή της να μην εφαρμόσει την προσαύξηση της τιμής του κράματος στις άλλες

¹⁰ — Βλ., υπ' αυτήν την έννοια, απόφαση της 2ας Οκτωβρίου 2003, C-196/99 P, Aristrain κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σ. I-11005, σκέψη 102).

εκτός της Ισπανίας χώρες της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Συναφώς, προκύπτει, αντιθέτως, από τη δικογραφία ότι, με τη δήλωσή της της 17ης Δεκεμβρίου 1996 σε απάντηση σε ερωτήσεις της Επιτροπής, η προσφεύγουσα δεν ισχυρίστηκε ότι, κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης, είχε υιοθετήσει την ίδια στάση με αυτήν που προκρίθηκε ως προς την εφαρμογή της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην Ισπανία [...].

σκέψη 71), παραμένει εντούτοις γεγονός, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη προηγούμενης εναρμονίσεως, μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων, ο σκοπός της οποίας ήταν η χρησιμοποίηση και η εφαρμογή πανομοιότυπων τιμών αναφοράς στη μέθοδο υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος.

[...]

42. Επιπλέον, από την ίδια αυτή δήλωση προκύπτει ότι η προσφεύγουσα εφάρμοζε προσαύξηση της τιμής του κράματος στα προϊόντα της ήδη από τον Φεβρουάριο του 1994 στη Δανία, κατόπιν δε τον Μάρτιο στη Γερμανία, τη Νορβηγία και τη Σουηδία, τον Απρίλιο στην Ιρλανδία, την Πορτογαλία, το Ηνωμένο Βασίλειο, καθώς και στην Ιταλία, και, τέλος, στη Γαλλία και το Βέλγιο τον Μάιο του 1994
43. Όμως, η προσφεύγουσα δεν μπορεί επωφελώς να προβάλλει ότι η ευθυγράμμιση των προσαυξήσεων της της τιμής του κράματος με αυτές που εφάρμοζαν οι άλλοι παραγωγοί που ήταν παρόντες στις εν λόγω αγορές απέρρεε από μια απλώς παράλληλη συμπεριφορά που οφειλόταν στην ολιγοπωλιακή δομή της αγοράς των πλατέων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα, καθώς και στους κανόνες διαφάνειας που έχει θεσπίσει το άρθρο 60 της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Μολονότι, ασφαλώς, προκύπτει από τη νομολογία ότι ύπαρξη παράλληλης συμπεριφοράς δεν μπορεί να θεωρηθεί ως απόδειξη εναρμονισμένης πρακτικής, παρά μόνον όταν η ύπαρξη εναρμονισμένης πρακτικής αποτελεί τη μόνη βάσιμη εξήγηση για τη συμπεριφορά αυτή (προπαρατεθείσα απόφαση *Ahlström Osaakeyhtiö* κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 71), παραμένει εντούτοις γεγονός, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη προηγούμενης εναρμονίσεως, μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων, ο σκοπός της οποίας ήταν η χρησιμοποίηση και η εφαρμογή πανομοιότυπων τιμών αναφοράς στη μέθοδο υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος.
44. Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι η προσφεύγουσα πρέπει να θεωρηθεί ότι συμμετείχε στη σύμπραξη από τις 16 Δεκεμβρίου 1993, ημερομηνία της συσκέψεως της Μαδρίτης, καθόσον η σύμπραξη αυτή αφορούσε την εφαρμογή, στα κράτη μέλη της Κοινότητας εκτός της Ισπανίας, προσαυξήσεως της τιμής του κράματος υπολογιζόμενης βάσει των τιμών αναφοράς που συμφωνήθηκαν μεταξύ των επιχειρήσεων [...].
45. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει, η *Acerinox* προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι αγνόησε το περιεχόμενο της έννοιας της «συμπεφωνημένης πρακτικής», όπως αυτή χρησιμοποιείται στο άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ.
46. Υπενθυμίζει ότι, κατά τη νομολογία, η έννοια αυτή συνεπάγεται όχι μόνο συνεννόηση μεταξύ των επιχειρήσεων που συμπτύττουν, αλλά και συμπεριφορά στην αγορά συνακόλουθη αυτής της συνεννόησης, καθώς και αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων.

44. Εντούτοις, στη σκέψη 43 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασεως το Πρωτοδικείο διαπίστωσε τη συμμετοχή της προσφεύγουσας στην παράβαση, χωρίς να έχει διαπιστώσει αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της συσκέψεως της Μαδρίτης και της συμπεριφοράς της στην αγορά.

45. Προκαταρκτικώς, επιβάλλεται τα τονιστεί ότι, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Acerinox, το Πρωτοδικείο δεν χαρακτήρισε την παράβαση ως «συμπεφωνημένη πρακτική», κατά την έννοια του άρθρου 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ. Περιορίστηκε να αναφερθεί σε «σύμπραξη», χωρίς να διευκρινίσει αν αυτή είχε τη μορφή συμφωνίας ή συμπεφωνημένης πρακτικής. Εντούτοις, ακόμα και αν υποθεθεί ακριβώς ο χαρακτηρισμός επί του οποίου στηρίχθηκε η Acerinox, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.

46. Βεβαίως, κατά τη νομολογία¹¹, η έννοια της «συμπεφωνημένης πρακτικής» προϋποθέτει, πέραν της συνεννοήσεως μεταξύ των επιχειρήσεων, συμπεριφορά στην αγορά συνακόλουθη αυτής της συνεννοήσεως, καθώς και την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ των δύο αυτών στοιχείων. Συνεπώς, δεν αμφισβητείται ότι, στο πλαίσιο της ερμηνείας αυτής της έννοιας, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η συνεννόηση είχε, οπωσδήποτε, συνέπειες στην συμπεριφορά των οικείων επιχειρήσεων¹².

47. Πάντως, στην ίδια απόφαση το Δικαστήριο έκρινε ότι «πρέπει μιν να τεκμαίρεται —πλην αποδείξεως του εναντίου, που βαρύνει τους ενδιαφερομένους επιχειρηματίες— ότι οι μετέχουσες στη διαβούλευση επιχειρήσεις, που εξακολουθούν να δρουν στην αγορά, λαμβάνουν υπόψη τις πληροφορίες που έχουν ανταλλάξει με τους ανταγωνιστές τους για να καθορίσουν τη συμπεριφορά τους στην αγορά»¹³. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι το τεκμήριο αυτό συμβιβάζεται με την αρχή της τεκμαιρόμενης αθωότητας¹⁴, καθώς και με τους κανόνες τους σχετικούς με το βάρος αποδείξεως¹⁵.

48. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο μπορεί, εκτός αν η οικεία επιχείρηση που φέρει το σχετικό βάρος αποδείξει το αντίθετο, να στηριχθεί στο τεκμήριο ότι η συνεννόηση επηρέασε την συμπεριφορά στην αγορά όσων έλαβαν μέρος σ' αυτήν¹⁶.

49. Στην προκειμένη, όμως, περίπτωση η Acerinox ούτε απέδειξε ούτε υποστήριξε ότι προσεκόμισε ενώπιον του Πρωτοδικείου αυτήν την περί του αντίθετου απόδειξη.

50. Επομένως, κατά το μέτρο που η Επιτροπή είχε αποδείξει την ύπαρξη προηγού-

13 — Προαναφερθείσες αποφάσεις Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni (σκέψη 121) και Hüls κατά Επιτροπής (σκέψη 162).

14 — Προαναφερθείσα απόφαση Hüls κατά Επιτροπής (σκέψεις 149, 150 και 168).

15 — Ενθ. αν. (σκέψεις 167 και 168).

16 — Βλ., απόφαση του Πρωτοδικείου, της 15ης Μαρτίου 2000 (Τ-25/95, Τ-26/95, Τ-30/95 έως Τ-32/95, Τ-34/95 έως Τ-39/95, Τ-42/95 έως Τ-46/95, Τ-48/95, Τ-50/95 έως Τ-65/95, Τ-68/95 έως Τ-71/95, Τ-87/95, Τ-88/95, Τ-103/95 και Τ-104/95, Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή α. Π-491, σκέψεις 1865, 1910 και 1938).

11 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 8ης Ιουλίου 1999 (C-49/92 Ρ. Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni, Συλλογή 1999, σ. I-4125, σκέψεις 118 και 119), και Hüls κατά Επιτροπής (C-199/92 Ρ. Συλλογή 1999, σ. I-4287, σκέψη 161).

12 — Προαναφερθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Anic Partecipazioni (σκέψη 119).

μένης συνεννοήσεως μεταξύ των οικείων επιχειρήσεων, το Πρωτοδικείο εγκύρως μπορούσε να στηριχθεί στο τεκμήριο ότι η προσφεύγουσα είχε λάβει υπόψη τις ανταλλαγείσες πληροφορίες προκειμένου να καθορίσει τη συμπεριφορά της στην αγορά και ότι, κατά συνέπεια, είχε λάβει μέρος σε σύμπραξη που αφορούσε τις υπόλοιπες, πλην της Ισπανίας, χώρες.

51. Επομένως, αντιθέτως προς τους ισχυρισμούς της Acerinox, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κατά την ερμηνεία ή την εφαρμογή της έννοιας της «συμπεφωνημένης πρακτικής».

Ε — Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, του αντιλούμενου από την έλλειψη αιτιολογίας στο σκεπτικό της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως

52. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως η Acerinox προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς τη σκέψη 90 της αποφάσεως Acerinox κατά Επιτροπής.

53. Πρωτοδικώς είχε υποστηρίξει ότι τα επιβληθέντα από την Επιτροπή πρόστιμα είναι δυσανάλογα. Κατά την άποψή της, η Επιτροπή δεν μπορούσε να καθορίσει κοινή βάση υπολογισμού του ποσού του προστίμου για όλες τις εταιρίες, καθόσον υπήρχαν σημαντικές διαφορές μεγέθους μεταξύ τους.

54. Το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχειρήμα αυτό με το ακόλουθο σκεπτικό:

«77. Πρέπει [...] να υπομνησθεί ότι στην Απόφαση η Επιτροπή καθόρισε το ύψος των προστίμων που επιβλήθηκαν στις οικείες επιχειρήσεις και, ειδικότερα, στην προσφεύγουσα, εφαρμόζοντας τη μέθοδο που ορίζεται στις κατευθυντήριες γραμμές [για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται κατ'εφαρμογήν του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της συνθήκης ΕΚΑΧ (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3) (στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές)].

78. Κατά τη μέθοδο αυτή, η Επιτροπή λαμβάνει ως σημείο εκκινήσεως ένα ποσό που καθορίζεται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως. Η αξιολόγηση της σοβαρότητας της παραβάσεως [...] Στο πλαίσιο αυτό, οι παραβάσεις κατατάσσονται σε τρεις κατηγορίες, ήτοι τις “ελαφρές παραβάσεις” [...], τις “σοβαρές παραβάσεις” [...] και τις “πολύ σοβαρές παραβάσεις” [...].

[...]

80. Εντός κάθε μιας από τις ανωτέρω τρεις κατηγορίες [...], θα είναι ενδεχομένως σκόπιμο να γίνει στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, του καθορισμένου ποσού προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος και, κατ'επέκταση, ο

- πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς κάθε επιχειρήσεως επί του ανταγωνισμού, ιδίως όταν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος των επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παραβάσεως και να προσαρμόζεται κατά συνέπεια το γενικό σημείο εκκινήσεως ανάλογα με την ειδική φύση κάθε επιχειρήσεως (σημείο 1 Α, έκτο εδάφιο).
81. Εν προκειμένω, η Επιτροπή θεώρησε, ενόψει της σοβαρότητας της παραβάσεως, ότι το σημείο εκκινήσεως για τον υπολογισμό του ύψους του προστίμου έπρεπε να καθοριστεί σε 4 εκατομμύρια ECU για όλες τις οικείες επιχειρήσεις [...]. Εκτιμώντας αν υφίσταντο «σημαντικές διαφορές» μεταξύ των επιχειρήσεων που συμμετείχαν στην παράβαση, η Επιτροπή έκρινε ότι όλες οι επιχειρήσεις είναι μεγάλων διαστάσεων και ότι, κατά συνέπεια, δεν ήταν αναγκαίο να προβεί σε διαφοροποίηση μεταξύ των προκριθέντων ποσών βάσει της σοβαρότητας της παραβάσεως [...].
- [...]
87. Το επιχείρημα, εξάλλου, που η προσφεύγουσα αντλεί από το ότι τα επιβληθέντα πρόστιμα δεν λαμβάνουν υπόψη την αντίστοιχη ισχύ των οικείων επιχειρήσεων από την άποψη των μεριδίων τους αγοράς, πρέπει επίσης να απορριφθεί.
88. Πρέπει, βεβαίως, να υπομνησθεί ότι τα μερίδια αγοράς που κατέχει μια επιχείρηση είναι κρίσιμα για τον προσδιορισμό της επιρροής που μπορεί αυτή να ασκήσει στην αγορά, πλην όμως δεν πρέπει να είναι καθοριστικά της οικονομικής ισχύος της επιχειρήσεως [...].
89. Πάντως, κατά πάγια νομολογία, μεταξύ των στοιχείων εκτιμήσεως της σοβαρότητας μιας παραβάσεως μπορούν, αναλόγως της περιπτώσεως, να περιλαμβάνονται ο όγκος και η αξία των εμπορευμάτων που αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως, καθώς και το μέγεθος και η οικονομική ισχύς της επιχειρήσεως [...].
90. Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, η Επιτροπή, ορθώς, στηρίχθηκε, κυρίως στο μέγεθος και στην οικονομική ισχύ των οικείων επιχειρήσεων διαπιστώνοντας ότι ήταν όλες μεγάλων διαστάσεων, αφού τόνισε προηγουμένως ότι οι έξι οικείες επιχειρήσεις αντιπροσωπεύουν πλέον το 80 % της ευρωπαϊκής παραγωγής τελικών προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα (αιτιολογική σκέψη 9 της αποφάσεως). Συναφώς, η σύγκριση στην οποία προέβη η προσφεύγουσα μεταξύ του μεριδίου της αγοράς κατά περίπου 11 % και αυτών της Ugine, της AST και της Avesta, κατά περίπου 18, 15 και 14 % αντιστοίχως, δεν είναι δυνατόν να παρουσιάζει “σημαντική διαφορά” μεταξύ των επιχειρήσεων αυτών, κατά την έννοια του σημείου 1 Α, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, που να δικαιολογεί κατ’ ανάγκη διαφοροποίηση στην εκτίμηση της σοβαρότητας της παραβάσεως.

91. Υπό τις συνθήκες αυτές, το ύψος του επιβληθέντος στην προσφεύγουσα προστίμου δεν μπορεί να θεωρηθεί δυσανάλογο [...].»

55. Η Acerinox υποστηρίζει ότι η σκέψη 90 της προαναφερθείσας απόφασης δεν είναι επαρκώς αιτιολογημένη για δύο λόγους.

56. Πρώτον, από την αιτιολόγηση αυτή δεν είναι δυνατόν να συναχθούν οι λόγοι για τους οποίους το Πρωτοδικείο έκρινε ότι από τη σύγκριση των μεριδίων αγοράς της προσφεύγουσας με εκείνων της Usinor, της AST και της Avesta δεν προκύπτει «σημαντική διαφορά» μεταξύ αυτών των επιχειρήσεων, ούτε ο βαθμός διαφοράς που απαιτείται προς ικανοποίηση του κριτηρίου που εφάρμοσε το Πρωτοδικείο.

57. Δεύτερον, το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε, εξετάζοντας αν ο τρόπος υπολογισμού του προστίμου συμβιβάζεται με τις κατευθυντήριες γραμμές, να περιοριστεί μόνο στην εξέταση του ζητήματος αν υφίσταται «σημαντική διαφορά» μεταξύ των συγκεκριμένων επιχειρήσεων. Πράγματι, η ύπαρξη μιας τέτοιας διαφοράς συνιστά μία από τις περιπτώσεις που δικαιολογούν στάθμιση του ποσού του προστίμου προκειμένου να ληφθεί υπόψη το μέγεθος των επιχειρήσεων που έλαβαν μέρος στην παράβαση.

58. Όσον αφορά το πρώτο επιχείρημα, υπενθυμίζεται ότι από την αιτιολογία μιας απόφασης πρέπει να προκύπτει κατά τρόπο σαφή και μη επιδεχόμενο αμφισβήτησης το σκεπτικό του Πρωτοδικείου, ώστε

να έχουν οι ενδιαφερόμενοι τη δυνατότητα να γνωρίζουν τους λόγους για τους οποίους ελήφθη η απόφαση, το δε Δικαστήριο να έχει τη δυνατότητα ασκήσεως του ελέγχου του¹⁷. Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι προκειμένου περί προσφυγής στηριζόμενης στο άρθρο 33 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η υποχρέωση αιτιολογήσεως επιβάλλει στο Πρωτοδικείο να εξετάζει τους προβαλλόμενους από τον προσφεύγοντα λόγους ακυρώσεως και να εκθέτει τους λόγους που επιβάλλουν την απόρριψη του λόγου αναιρέσεως ή την ακύρωση της προσβαλλομένης πράξεως.

59. Εντούτοις, στις αποφάσεις Connolly κατά Επιτροπής¹⁸ και Βέλγιο κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, το Δικαστήριο έθεσε ορισμένα όρια στην υποχρέωση απαντήσεως στους προβαλλόμενους λόγους. Έκρινε ότι η αιτιολογία μιας απόφασης πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως¹⁹ και ότι δεν μπορεί να απαιτείται από το Πρωτοδικείο λεπτομερής απάντηση σε όλα τα προβαλλόμενα από τον προσφεύγοντα επιχειρήματα²⁰. Η υποχρέωση αυτή λεπτομερούς απαντήσεως παύει να υφίσταται όταν το επιχείρημα του προσφεύγοντος δεν είναι αρκούντως σαφές και ακριβές ή όταν δεν στηρίζεται σε συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία²¹. Κατά την άποψή μου, η υποχρέωση αυτή παύει, επίσης, στην περίπτωση κατά την οποία το επιχείρημα του προσφεύγοντος είναι τόσο προφανές ώστε δεν απαιτείται καμία εξήγηση.

60. Εν προκειμένω, από τη σκέψη 90 της αναιρεσιβαλλομένης απόφασης προκύπτει

17 — Βλ. σημείο 32 των προτάσεών μου.

18 — Απόφαση της 6ης Μαρτίου 2001 (C-274/99 P, Συλλογή 2001, σ. I-1611).

19 — Προαναφερθείσα απόφαση Connolly κατά Επιτροπής (σκέψη 120).

20 — Προαναφερθείσες αποφάσεις Connolly κατά Επιτροπής (σκέψη 121) και Βέλγιο κατά Επιτροπής (σκέψη 81).

21 — Ένθ. αν.

ότι, κατά το Πρωτοδικείο, η διαφορά μεταξύ του μεριδίου αγοράς της προσφεύγουσας και εκείνου των λοιπών εταιριών δεν ήταν επαρκής ώστε να συνιστά «σημαντική διαφορά», κατά την έννοια του σημείου 1-Α, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών.

61. Εντούτοις, αντιθέτως προς την άποψη της Acerinox, φρονώ ότι το Πρωτοδικείο δεν είχε την υποχρέωση να διευκρινίσει το κριτήριο που χρησιμοποίησε «προκειμένου να καταλήξει σ' ένα τέτοιο συμπέρασμα, [ή] τον βαθμό διαφοράς που ανταποκρίνεται στο κριτήριο αυτό»²².

62. Πράγματι, είναι προφανές ότι, οποιαδήποτε σημασία κι αν δοθεί στην έννοια «σημαντική διαφορά του μεγέθους των επιχειρήσεων», κατά την έννοια του σημείου 1-Α, έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, διαφορά τριών έως επτά μονάδων στο ποσοστό μεριδίου αγοράς που κατέχουν οι εταιρίες για τις οποίες πρόκειται δεν μπορεί, σε καμία περίπτωση, να αποτελέσει διαφορά τέτοια που θα υποχρέωνε την Επιτροπή να σταθμίσει το ποσό του προστίμου κατ' εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών. Συνεπώς, η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι τόσο προφανής, ώστε δεν απαιτούσε πρόσθετες επεξηγήσεις.

63. Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα της Acerinox κατά τη γνώμη μου ούτε αυτό είναι βέβαιο.

64. Πράγματι, είναι γνωστό ότι στις κατευθυντήριες γραμμές²³, η ύπαρξη «σημαντικής διαφοράς στο μέγεθος των επιχειρήσεων» δεν συνιστά παρά μία από τις περιπτώσεις στις οποίες μπορεί να χωρίσει στάθμιση του ποσού του προστίμου, χωρίς, όμως, στις κατευθυντήριες αρχές να αναφέρονται οι άλλες περιπτώσεις.

65. Είναι, επίσης, γνωστό ότι, ενώπιον του Πρωτοδικείου, η Acerinox αναφέρθηκε σ' αυτήν μόνο την περίπτωση, καθόσον είχε υποστηρίξει ότι η Επιτροπή όφειλε να σταθμίσει το ποσό του προστίμου, λόγω των «σημαντικών διαφορών μεγέθους που παρουσιάζουν οι εταιρίες»²⁴.

66. Συνεπώς, η άποψη που υποστηρίζει η Acerinox συνεπάγεται ανάθεση στο Πρωτοδικείο της υποχρέωσης να εξετάζει, με δική του πρωτοβουλία, το σύνολο των στοιχείων που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν στάθμιση του προστίμου. Πράγματι, υποστηρίζοντας ότι το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να περιοριστεί στο να εξετάσει μόνο αν υφίστατο σημαντική διαφορά μεγέθους μεταξύ των επιχειρήσεων, επειδή η ύπαρξη μιας τέτοιας διαφοράς συνιστά μία μόνο από τις περιπτώσεις στις οποίες αναφέρονται οι κατευθυντήριες γραμμές, η Acerinox υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Πρωτοδικείο συνεπάγεται για το Πρωτοδικείο τις ακόλουθες ειδικότερες υποχρεώσεις:

23 — Πρέπει να σημειωθεί ότι η νομιμότητα των κατευθυντηρίων γραμμών αμφισβητήθηκε στις υποθέσεις Dansk Rorindustri κατά Επιτροπής (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P), που εκκρετούν ενώπιον του Δικαστηρίου και επί των οποίων ο γενικός εισαγγελέας Tizzano ανέπτυξε τις προτάσεις του στις 8 Ιουλίου 2004.

24 — Δικόγραφο προσφυγής της Acerinox στην υπόθεση T-48/98 (σ. 19).

— να επινοήσει όλες τις περιπτώσεις στις οποίες, δυνάμει των κατευθυντηρίων γραμμών, μπορεί να σταθμιστεί το ποσό του προστίμου προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος της κάθε επιχειρήσεως·

— να επινοήσει το σύνολο των επιχειρημάτων που θα μπορούσε να προβάλει η Acerinox προκειμένου να αμφισβητήσει την απόφαση της Επιτροπής να μην προβεί σε μια τέτοια στάθμιση, και

— να ελέγξει τη νομιμότητα της εξετάσεως της Επιτροπής λαμβάνοντας υπόψη αυτά τα κριτήρια.

67. Θεωρώ ότι ακόμα και σε περίπτωση προσφυγής πλήρους δικαιοδοσίας, των άρθρων 229 ΕΚ ή 36, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, η υποχρέωση αιτιολογήσεως δεν συνεπάγεται τέτοιες ειδικότερες υποχρεώσεις για τον κοινοτικό δικαστή. Εν πάση περιπτώσει, η Acerinox δεν προέβαλε κανένα επιχείρημα περί του αντιθέτου.

68. Συνεπώς, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον τρίτο λόγο αναίρεσεως ως αβάσιμο.

Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναίρεσεως του αντλουμένου από την πεπλανημένη ερμηνεία και εφαρμογή των κανόνων περί επιβολής προστίμου

69. Ο τέταρτος λόγος στρέφεται κατά των σκέψεων 189 έως 192 της αποφάσεως KTS και AST κατά Επιτροπής.

70. Ενώπιον του Πρωτοδικείου οι KTS και AST διατύπωσαν κατά της Επιτροπής την αίτηση ότι επέβαλε τρία χωριστά πρόστιμα στις KTN, AST και Thyssen Stahl. Υποστήριξαν ότι, δεδομένου ότι οι εταιρίες αυτές ανήκουν σε έναν όμιλο, η Επιτροπή έπρεπε να επιβάλει ένα μόνο πρόστιμο στην KTN, το οποίο να καλύπτει τις δραστηριότητες τόσο της KTN, όσο και των AST και Thyssen Stahl.

71. Το Πρωτοδικείο απέρριψε το επιχείρημα αυτό με το ακόλουθο σκεπτικό:

«189. Κατά πάγια νομολογία, η αντίθετη προς τον ανταγωνισμό συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως μπορεί να καταλογισθεί στη μητρική της εταιρία όταν αυτή δεν καθορίζει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην

αγορά, αλλ' ουσιαστικά ακολουθεί τις οδηγίες της μητρικής εταιρίας, ενόψει ιδίως των οικονομικών και νομικών δεσμών που τις συνδέουν [...].

190. Εν προκειμένω, πρέπει να υπομνησθεί [...]ότι η AST εξαγοράστηκε από κοινού από την Krupp και ένα ιταλικό κονσορτιούμ. Στη συνέχεια, τον Δεκέμβριο του 1995, η Krupp αύξησε τη συμμετοχή της στην AST από 50 σε 75 %, κατόπιν δε εξαγόρασε το σύνολο των μεριδίων της AST, στις 10 Μαΐου 1996. Τα μερίδια αυτά μεταφέρθηκαν στη συνέχεια στην KTN, κατόπιν δε στην KTS.

191. Πάντως, οι προσφεύγουσες δεν υποστηρίζουν, πολλώ δε μάλλον δεν αποδεικνύουν, ότι, ακόμη και αφού κατέστη θυγατρική, η AST συμμετείχε στη σύμπραξη που αποτέλεσε το αντικείμενο της αποφάσεως λόγω των οδηγιών που έδωσε η μητρική της εταιρία, και όχι αυτοτελώς. Πρέπει να τονισθεί, αντιθέτως, ότι δεν αμφισβητούν ότι ενήργησαν ανεξάρτητα καθ' όλη τη διάρκεια της συμπράξεως.

192. Κατά συνέπεια, ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί.»

72. Με το δικόγραφο της αναρέσεως οι KTS και AST προβάλλουν τρεις αιτιάσεις κατά της συλλογιστικής που ακολούθησε το Πρωτοδικείο.

73. Πρώτον, υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Κατά την άποψή τους, όταν η Επιτροπή καθορίζει το ποσό του προστίμου στηριζόμενη σε ένα κατ' αποκοπήν βασικό ποσό, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιβάλλει να είναι το ποσό αυτό ίδιο για όλες τις επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην παράβαση. Εν προκειμένω, όμως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι μπορεί στην ίδια επιχείρηση (συγκεκριμένα στην KTS) να επιβληθεί δύο φορές το βασικό ποσό του προστίμου (μία φορά για την AST και μία φορά για την KTN, η οποία έχει καταστεί KTS).

74. Δεύτερον, η AST υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο προέβη σε πεπλανημένη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου. Κατά την άποψή της, οι πρωτοδικώς επιληφθέντες δικαστές έπρεπε να προβούν σε εφαρμογή της αποφάσεως που εξέδωσε το Πρωτοδικείο στις 14 Μαΐου 1998, στην υπόθεση Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής²⁵, κατά την οποία, η παράβαση μιας θυγατρικής μπορεί να καταλογιστεί στη μητρική εταιρία στην περίπτωση που αυτή δεν θα μπορούσε να αγνοεί την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά της θυγατρικής της. Η ορθή αυτή εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου θα επέβαλε, εν προκειμένω, την επιβολή προστίμου μόνο στην KTN, καθόσον αυτή δεν αγνοούσε την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά της θυγατρικής της, της AST.

75. Τέλος, η KTS προσάπτει στο Πρωτοδικείο ελλιπή αιτιολόγηση του σκεπτικού του και αρνησιδικία επειδή δεν εξέτασε τον λόγο ακυρώσεως που είχε προβάλει και ο οποίος αφορούσε την επιβολή χωριστών προστίμων στις Thyssen Stahl και KTN.

25 — T-354/94 (Συλλογή 1998, σ. II-2111, σκέψεις 82 και 83).

76. Η KTS δέχεται ότι, στις σκέψεις 55 έως 68 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο είχε ήδη ακυρώσει την επίμαχη απόφαση καθόσον δι' αυτής καταλογιζόταν στην KTN η διαπραχθείσα από την Thyssen Stahl παράβαση²⁶. Εντούτοις, υποστηρίζει ότι η ακύρωση αυτή στηρίχθηκε σε λόγους διαδικαστικής φύσεως, συγκεκριμένα στην παραβίαση των δικαιωμάτων άμυνας της KTN. Κατά συνέπεια, δεν θα υπήρχε κανένα κώλυμα για την Επιτροπή να επαναλάβει τη διοικητική διαδικασία, προς επανόρθωση αυτής της πλημμέλειας, και να εκδώσει απόφαση ίδια, επί της ουσίας, με την επίμαχη απόφαση. Το συμπέρασμα στο οποίο καταλήγει η KTS είναι ότι, παρά την ακύρωση αυτής της αποφάσεως, λόγω παραβιάσεως των δικαιωμάτων άμυνας της KTN, το Πρωτοδικείο ήταν υποχρεωμένο να εξετάσει επί της ουσίας τον λόγο ακυρώσεως που είχε προβάλει.

77. Όσον αφορά την πρώτη αιτίαση, θεωρώ ότι αυτή στηρίζεται προφανώς επί πεπλανημένης αντιλήψεως της έννοιας της «επιχειρήσεως».

78. Πράγματι, δεν αμφισβητείται ότι, στο δίκαιο του ανταγωνισμού, ο όρος «επιχείρηση» πρέπει να νοηθεί ως «οικονομική ενότητα από την άποψη του αντικειμένου της οικείας συμφωνίας, έστω και αν από νομική άποψη η οικονομική αυτή ενότητα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα»²⁷. Από αυτής της απόψεως, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μία μητρική εταιρία και η θυγατρική της αποτελούν ενιαία οικονομική ενότητα όταν η θυγατρική «δεν προσδιορίζει κατά τρόπο

αυτόνομο τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά εφαρμόζει ως προς τα ουσιαστικότερα στοιχεία οδηγίες που της έχει παράσχει η μητρική εταιρία»²⁸.

79. Εν προκειμένω, όμως, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η AST είχε ενεργήσει αυτοτελώς καθ' όλη τη διάρκεια της παραβάσεως. Επομένως, κατά το χρόνο της παραβάσεως, οι AST και KTN αποτελούσαν δύο χωριστές επιχειρήσεις και όχι, όπως υποστηρίζει η AST, μία ενιαία οικονομική μονάδα. Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν παραβίασε την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, καθόσον, σύμφωνα με την αρχή αυτή, το βασικό ποσό του προστίμου ήταν ίδιο για όλες τις επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στην παράβαση, δηλαδή για τις AST και KTN.

80. Όσον αφορά τη δεύτερη αιτίαση, επιβάλλεται να υπομνησθεί, αφενός, ότι η AST εξαγοράσθηκε από την KTN κατά τη διάρκεια της περιόδου παραβάσεως και ότι, αφετέρου, πρέπει να γίνει διάκριση μεταξύ της προγενέστερης αυτής της εξαγοράς περιόδου και της μεταγενέστερης περιόδου.

81. Όσον αφορά την προγενέστερη της εξαγοράς περίοδο, αρκεί να επισημανθεί ότι, στην απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, *Stora Kopparbergs Bergslags* κατά Επιτροπής²⁹ το Δικαστήριο ακύρωσε την

26 — Βλ., σχετικώς, σημεία 154 έως 156 των προτάσεών μου.

27 — Απόφαση της 12ης Ιουλίου 1984, 170/83, *Hydrotherm* (Συλλογή 1984, σ. 2999, σκέψη 11).

28 — Απόφαση της 14ης Ιουλίου 1972, 48/69, *ICI* κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 97, σκέψη 133). Βλ., επίσης, αποφάσεις της 31ης Οκτωβρίου 1974, 15/74, *Sterling Drug* (Συλλογή τόμος 1974, σ. 451, σκέψη 41) και 16/74, *Winthrop* (Συλλογή τόμος 1974, σ. 479, σκέψη 32) της 4ης Μαΐου 1978, *Bodson* (30/87, Συλλογή 1978, σ. 2479, σκέψη 19) της 11ης Απριλίου 1989, 66/86, *Ahmed Saeed Flugreisen* και *Silver Line Reisebuero* (Συλλογή 1989, σ. 803, σκέψη 35) και της 24ης Οκτωβρίου 1996, C-73/95 P (*Vihlo* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. 1-5457, σκέψη 16).

29 — C-286/98 P (Συλλογή 2000, σ. 1-9925, σκέψη 39).

προαναφερθείσα απόφαση της 14ης Μαΐου 1998, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, ως προς το σημείο που προβάλλει η AST. Το Δικαστήριο ρητώς αποφάνθηκε ότι δεν αρκεί να γνωρίζει μια μητρική εταιρία ότι η θυγατρική της είχε λάβει μέρος σε σύμπραξη κατά την προ της εξαγοράς της περίοδο ώστε να μπορεί να καταλογιστεί σ' αυτήν η ευθύνη για παραβάσεις που είχε διαπράξει η θυγατρική της κατά την περίοδο αυτή.

82. Συνεπώς, δεν μπορεί να προσαφθεί στο Πρωτοδικείο ότι δεν εφάρμοσε το κριτήριο που είχε το ίδιο διατυπώσει στην προαναφερθείσα απόφαση του Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής.

83. Όσον αφορά τη μεταγενέστερη της εξαγοράς περίοδο, υπενθυμίζεται ότι το κρίσιμο στοιχείο είναι το αν η θυγατρική ενήργησε αυτοτελώς ή βάσει οδηγιών της μητρικής εταιρίας. Πράγματι, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι «η αντίθετη στον ανταγωνισμό συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως μπορεί να καταλογιστεί σε άλλη όταν η πρώτη δεν καθορίζει αυτόνομα τη συμπεριφορά της στην αγορά, αλλά ουσιαστικά ακολουθεί τις οδηγίες της δεύτερης, ενόψει ιδίως των οικονομικών και νομικών δεσμών που τις συνδέουν»³⁰.

84. Βεβαίως, στην απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, KNP BT κατά Επιτροπής³¹, το Δικαστήριο χρησιμοποίησε μάλλον ένα ελαφρώς διαφορετικό κριτήριο, το οποίο προσεγγίζει το σχετικό με τη γνώση κριτήριο που προτείνει η AST. Στην υπόθεση αυτή το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι η μητρική εταιρία ήταν υπεύθυνη της παραβάσεως που διέπραξε η θυγατρική της κατά τη μεταγενέστερη της εξαγοράς περίοδο, με το σκεπτικό ότι επειδή η μητρική εταιρία είχε μετάσχει στην παράβαση μέσω μιας άλλης θυγατρικής της, «εγνώριζε και οπωσδήποτε ενέκρινε τη συμμετοχή [της πρώτης θυγατρικής] στην παράβαση»³².

85. Εντούτοις, η ελαφρά αυτή μεταβολή της νομολογίας (ή η εκ πρώτης όψεως μεταβολή της νομολογίας) ουδόλως επηρεάζει την απάντηση που πρέπει να δοθεί στη δεύτερη αιτίαση της AST.

86. Πράγματι, ανεξαρτήτως από το ότι το Δικαστήριο δεν επιβεβαίωσε στη μεταγενέστερη νομολογία του το σχετικό με τη γνώση κριτήριο, η AST δεν απέδειξε, εν πάση περιπτώσει, ότι ένα τέτοιο κριτήριο συνεπάγεται την υποχρέωση της Επιτροπής να επεκτείνει την εξέτασή της μέχρι τη μητρική εταιρία. Η AST δεν απέδειξε, δηλαδή, ότι, ακόμα και αν υποθεθεί ότι χρήζει εφαρμογής το σχετικό με τη γνώση κριτήριο, η Επιτροπή υποχρεούται, σε μια τέτοια περίπτωση, να καταλογίσει την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά της θυγατρικής στη μητρική εταιρία.

30 — Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000, Metsä-Serla Oyj κ.λπ. κατά Επιτροπής (C-294/98 P, Συλλογή 2000, σ. I-10065, σκέψη 27). Βλ., επίσης, αποφάσεις ICI κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψεις 132 και 133) της 25ης Οκτωβρίου 1983, AEG κατά Επιτροπής (107/82, Συλλογή 1983, σ. 3151, σκέψη 49) της 6ης Απριλίου 1995, BPB Industries et British Gypsum κατά Επιτροπής (C-310/93 P, Συλλογή σ. I-865, σκέψη 11, καθώς και τις προτάσεις μου επί της υποθέσεως αυτής, σημεία 20 έως 31) της 16ης Νοεμβρίου 2000, Cascades κατά Επιτροπής (C-279/98 P, Συλλογή 2000, σ. I-9693, σκέψη 77, καθώς και τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέτη Mischo στην υπόθεση αυτή, σημείο 59), και προαναφερθείσα Aristrain κατά Επιτροπής (σκέψη 96).

31 — C-248/98 P (Συλλογή 2000, σ. I-9641, σκέψεις 71 έως 74).

32 — Ένθ. αν. (σκέψη 73, τέταρτο εδάφιο).

87. Αντιθέτως, φρονώ ότι, ακόμα και σε μια τέτοια περίπτωση, η δυνατότητα καταλογισμού της ευθύνης της παραβάσεως στη μητρική εταιρία θα πρέπει να παραμείνει μια απλή ευχέρεια για την Επιτροπή. Οποιαδήποτε άλλη λύση θα στερούσε από την Επιτροπή την ευρεία εξουσία εκτιμήσεως που της έχει απονεμίσει ο κοινοτικός νομοθέτης στον τομέα της επιβολής προστίμων³³.

88. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, φρονώ ότι όποιο κριτήριο κι αν εφαρμοστεί (το κριτήριο του αποτελεσματικού ελέγχου ή το κριτήριο της γνώσεως), το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο αποφαινόμενο ότι η αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά της AST, κατά την προ της εξαγοράς περίοδο, μπορούσε να καταλογιστεί στην AST και όχι στην KTN.

89. Τέλος, όσον αφορά την τρίτη αιτίαση, υπενθυμίζω ότι μία από τις πρώτες προτεραιότητες του Πρωτοδικείου όπως και του Δικαστηρίου, είναι η όσο το δυνατόν δραστικότερη μείωση της διάρκειας των ενώπιόν του διαδικασιών και της εκτάσεως των αποφάσεών του. Προφανώς, την προτεραιότητα αυτήν δεν συμμερίζεται η KTS.

90. Πράγματι, η άποψη που υποστηρίζει συνεπάγεται ότι όταν ο κοινοτικός δικαστής αποφασίζει την ακύρωση μιας πράξεως για παράβαση τύπου ή διαδικαστική πλημμέλεια, θα πρέπει να εξετάζει επί της ουσίας και τους υπόλοιπους λόγους ακυρώσεως που προβλήθηκαν προκειμένου να καθορίσει αν το καθού όργανο θα μπορούσε να εκδώσει μια άλλη απόφαση με το ίδιο περιεχόμενο κατά το πέρας της νέας διοικητικής διαδικασίας.

91. Είναι προφανές ότι η άποψη αυτή δεν μπορεί να γίνει δεκτή, ως αντιβαίνουσα στην αρχή της οικονομίας των λόγων που διέπει τις διαδικασίες που έχουν ως αντικείμενο τον έλεγχο της νομιμότητας.

92. Πράγματι, κατ' εφαρμογήν αυτής της αρχής, το Δικαστήριο που προβαίνει σε έλεγχο της νομιμότητας, όταν αποφασίζει να δεχθεί ένα λόγο ακυρώσεως και να ακυρώσει την προσβαλλόμενη πράξη, δεν υποχρεούται να εξετάσει τους υπόλοιπους από τους λόγους που είχε προβάλει ο προσφεύγων. Έχει τη δυνατότητα να στηρίξει την ακυρωτική του απόφαση επί ενός μόνο από τους λόγους που προέβαλε ο προσφεύγων.

93. Βεβαίως, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο κοινοτικός δικαστής, παρά την απόφασή του να ακυρώσει την προσβαλλόμενη πράξη, συνέχισε την εξέταση των αιτιάσεων του προσφεύγοντος. Πάντως, στον κοινοτικό δικαστή εναπόκειται να κρίνει, κυριαρχικώς, αν η ορθή απονομή της δικαιοσύνης δικαιολογεί μια τέτοια απόφαση, χωρίς, σε καμία περίπτωση, να υποχρεούται να προβεί στην εξέταση αυτή ή να υποχρεούται να δικαιολογήσει την επιλογή του.

33 — Ως προς την εξουσία αυτή βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 6ης Απριλίου 1995, T-150/89, Martinelli κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-1165, σκέψη 59) της 11ης Δεκεμβρίου 1996, T-49/95, Van Megen Sports κατά Επιτροπής (Συλλογή 1996, σ. II-1799, σκέψη 53) της 21ης Οκτωβρίου 1997, T-229/94, Deutsche Bahn κατά Επιτροπής, (Συλλογή 1997, σ. II-1689, σκέψη 127), και της 9ης Ιουλίου 2003, T-224/00, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midlands Ingredients κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-2597, σκέψη 55).

94. Ενόψει των διαφόρων αυτών στοιχείων, προτείνω, κατά συνέπεια, στο Δικαστήριο να απορρίψει τον προβληθέντα από τις AST και KTS τέταρτο λόγο αναιρέσεως.

Ε — Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, του αντλουμένου από την πεπλανημένη εκτίμηση της διάρκειας της παραβάσεως

95. Τον πέμπτο λόγο προβάλλουν και οι τρεις αναιρεσείουσες εταιρίες.

96. Οι αναιρεσείουσες είχαν πρωτοδίκως υποστηρίξει ότι η Επιτροπή εκτίμησε πεπλανημένως τη διάρκεια της παραβάσεως, κρίνοντας ότι η σύμβαση είχε αρχίσει από την σύσκεψη της Μαδρίτης, τον Νοέμβριο του 1993, και ότι εξακολούθησε μέχρι της εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως. Κατά την άποψή τους, η τροποποίηση των τιμών αναφοράς για τον υπολογισμό της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος, που αποφασίστηκε στη σύσκεψη της Μαδρίτης, είχε παροδικό και όχι διαρκή χαρακτήρα.

97. Το Πρωτοδικείο απέρριψε τον λόγο αυτό ακυρώσεως με το ακόλουθο σκεπτικό³⁴:

³⁴ — Απόφαση KTS και AST κατά Επιτροπής. Βλ., επίσης, απόφαση Acerinox κατά Επιτροπής (σκέψεις 55 έως 66).

«174. Όπως προκύπτει από τη νομολογία, στην Επιτροπή εναπόκειται να αποδείξει όχι μόνον την ύπαρξη της συμπράξεως, αλλά και τη διάρκειά της [...].

175. Επομένως, πρέπει εν προκειμένω να εξεταστεί αν η Επιτροπή, όταν διαπίστωσε, [...] ότι η εναρμόνιση συνεχίστηκε μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της αποφάσεως, προσκόμισε την απόδειξη, το βάρος της οποίας όφειλε να φέρει [...].

176. Πρέπει, εξ αρχής, να υπομνησθεί ότι το αντικείμενο της συμπράξεως συνίστατο στη χρησιμοποίηση, με τη μέθοδο υπολογισμού της προσαυξήσεως του κράματος, πανομοιότυπων τιμών αναφοράς από τους παραγωγούς πλατέων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα προς τον σκοπό αυξήσεως της τελικής τους τιμής, της οποίας η προσαύξηση της τιμής του κράματος αντιπροσωπεύει σημαντικό μέρος.

177. Όπως προκύπτει από την απόφαση, μεταξύ άλλων από την αιτιολογική σκέψη 44, η σύμβαση αυτή άρχισε κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης της 16ης Δεκεμβρίου 1993, ημερομηνίας κατά την οποία αποφασίστηκε από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις η εφαρμογή της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος από 1ης Φεβρουαρίου 1994. Διαπιστώθηκε επίσης ότι, από την τελευταία αυτή ημερομηνία, οι εν λόγω επιχειρήσεις μεταξύ των οποίων η KTN και η AST, εφάρμοσαν πράγματι για τις πωλήσεις τους στην Ευρώπη, με εξαί-

ρηση την Ισπανία και την Πορτογαλία, μια προσαύξηση της τιμής του κράματος η οποία υπολογίστηκε βάσει της μεθόδου που στηρίζεται στις τιμές αναφοράς οι οποίες συμφωνήθηκαν κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης. Τέλος, τονίστηκε, στην αιτιολογική σκέψη 50 της αποφάσεως, ότι μόνον η Avesta ανακοίνωσε, τον Νοέμβριο του 1996, ότι θα χρησιμοποιούσε μια άλλη μέθοδο υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος.

178. Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι οι προσφεύγουσες δεν αμφισβητούν, ούτε το αμφισβήτησαν κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, ότι οι τιμές αναφοράς της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος, όπως συμφωνήθηκαν κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης, δεν τροποποιήθηκαν πριν από την έκδοση της αποφάσεως. Όμως, εφόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις εξακολούθησαν να εφαρμόζουν πράγματι τις τιμές αναφοράς που είχαν συμφωνήσει κατά τη διάρκεια της εν λόγω συσκέψεως, το γεγονός ότι δεν ελήφθη τότε καμία απόφαση ως προς τη διάρκεια εφαρμογής της συμπράξεως δεν μπορεί να αποδειξει τον περιστασιακό, και όχι διαρκή, χαρακτήρα αυτής.

[...]

181. Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι, στην περίπτωση συμπράξεων που έχουν παύσει να ισχύουν, για να έχει εφαρμογή το άρθρο 85 της Συνθήκης ΕΚ και, κατ' αναλογία, το άρθρο 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ, αρκεί να εξακολουθούν να παράγουν τα αποτελέσματά τους πέραν από την τυπική τους περάτωση [αποφάσεις του Δικαστηρίου της 15ης Ιουλίου 1976, EMI Records, Συλλογή

τόμος 1976, σ. 329, σκέψη 15, και της 3ης Ιουλίου 1985, 243/83, Binon, Συλλογή 1985, σ. 2015, σκέψη 17, καθώς και αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-2/89, Petrofina κατά Επιτροπής, Συλλογή 1991, σ. II-1087, σκέψη 212, και της 14ης Μαΐου 1998, T-327/94, SCA Holding κατά Επιτροπής, Συλλογή 1998, σ. II-1373, σκέψη 95). Αυτό ισχύει πολλώ μάλλον καθόσον, όπως εν προκειμένω, τα αποτελέσματα της συμπράξεως διήρκεσαν μέχρι της εκδόσεως της αποφάσεως, χωρίς να έχει τεθεί ρητώς τέλος στη σύμπραξη.

182. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι, καθόσον [οι KTN, AST και Acerinox] δεν παραιτήθηκαν από την εφαρμογή των τιμών αναφοράς που συμφωνήθηκαν κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης πριν από την έκδοση της αποφάσεως, η Επιτροπή, ορθώς, διαπίστωσε ότι η παράβαση είχε διαρκέσει επί μακρόν μέχρι της ημερομηνίας αυτής.»

98. Καίτοι οι αιτήσεις αναιρέσεως είναι κάπως ασαφείς ως προς το ζήτημα αυτό, εντούτοις ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως θα μπορούσε να αναλυθεί ως αποτελούμενος από τέσσερα σκέλη, τα οποία θα εξετάσω διαδοχικώς.

99. Στο πρώτο σκέλος, οι KTS και AST διατυπώνουν διάφορα επιχειρήματα προκειμένου να αποδείξουν ότι η σύμπραξη δεν διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 1993 έως τον Ιανουάριο του 1998, όπως αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο, αλλά ότι έπαψε να υφίστα-

ται (μερικές εβδομάδες) μετά τη σύσκεψη της Μαδρίτης, μετά την επιβολή του νέου τρόπου υπολογισμού της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος³⁵.

είχαν συμφωνήσει κατά τη διάρκεια της εν λόγω συσκέψεως [μέχρις εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως]³⁸.

100. Ως προς το ζήτημα αυτό, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία³⁶, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να διαπιστώνει τα πραγματικά περιστατικά ούτε, καταρχήν, να εξετάζει τις αποδείξεις που συνήγαγε το Πρωτοδικείο από τα πραγματικά αυτά περιστατικά. Εφόσον τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία προέκυψαν νομοτύπως, και δεν παραβιάστηκαν οι γενικές αρχές του δικαίου και της δικονομίας που διέπουν την κατανομή του βάρους και την προσκόμιση των αποδείξεων, εναπόκειται αποκλειστικώς στο Πρωτοδικείο η εκτίμηση της αξίας των στοιχείων που του υποβάλλονται. Επομένως, η εκτίμηση αυτή δεν συνιστά, υπό την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως της έννοιας αυτών των στοιχείων, νομικό ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου.

102. Συνεπώς, το πρώτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτο. Πράγματι, εφόσον οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν, ούτε καν ισχυρίστηκαν, ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν ενώπιόν του, η εκτίμησή του ως προς τη διάρκεια της παραβάσεως συνιστά πραγματική διαπίστωση, η οποία δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στο πλαίσιο των εξεταζομένων αναιρέσεων.

103. Το δεύτερο σκέλος αναφέρεται στη σκέψη 63 της αποφάσεως Acerinox κατά Επιτροπής, η οποία αντιστοιχεί στην παραρτηθείσα σκέψη 181 της αποφάσεως KTS και AST κατά Επιτροπής.

101. Εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, βάσει των προσκομισθέντων από την Επιτροπή στοιχείων, ότι «η σύμπραξη άρχισε κατά τη σύσκεψη της Μαδρίτης της 16ης Δεκεμβρίου 1993»³⁷, καθώς και ότι «οι εν λόγω επιχειρήσεις εξακολούθησαν να εφαρμόζουν πράγματι τις τιμές αναφοράς που

104. Η Acerinox υποστηρίζει ότι η σκέψη αυτή βαρύνεται με πλάνη περί το δίκαιο, καθόσον σε καμία από τις αποφάσεις που παραθέτει το Πρωτοδικείο δεν μπορεί να στηριχθεί η άποψη ότι τα άρθρα 81 ΕΚ και 65 της Συνθήκης ΕΚΑΧ θα μπορούσαν να έχουν εφαρμογή επί συμπράξεων οι οποίες έπαυσαν μεν να ισχύουν, των οποίων όμως «οι συνέπειες συνεχίζονται πέραν της τυπικής τους περατώσεως». Αντιθέτως, από

35 — Βλ. αιτήσεις αναιρέσεως της AST (σημεία 12 και 14 έως 17) και της KTS (σημεία 11, 12, 16, 17 και 19).

36 — Βλ., ως πλέον πρόσφατα παραδείγματα, την απόφαση της 8ης Μαΐου 2003, C-122/01 P, T. Port κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. I-4261, σκέψη 27), και διάταξη της 9ης Ιουλίου 2004, C-116/03, Fichtner κατά Επιτροπής (που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 33).

37 — Αποφάσεις KTS και AST κατά Επιτροπής (σκέψη 177) και Acerinox κατά Επιτροπής (σκέψη 57).

38 — Αποφάσεις KTS και AST κατά Επιτροπής (σκέψη 178) και Acerinox κατά Επιτροπής (σκέψη 60).

την ανάλυση αυτών των αποφάσεων προκύπτει ότι, προκειμένου να προβεί σε εφαρμογή του άρθρου 81 ΕΚ, ο κοινοτικός δικαστής απαιτεί πάντοτε την ύπαρξη ενός στοιχείου συμπράξεως μεταξύ των επιχειρήσεων. Στην παρούσα, όμως, περίπτωση ελλείπει ένα τέτοιο στοιχείο, καθόσον η μεταξύ των μετασχόντων στη συμφωνία σύμπραξη έπαψε να ισχύει ήδη από τους πρώτους μήνες του έτους 1994.

105. Όπως υπογράμμισε η Επιτροπή, η αιτίαση αυτή στηρίζεται επί πεπλανημένης βάσεως. Πράγματι, η Acerinox λαμβάνει ως δεδομένο ότι, κατά το Πρωτοδικείο, η σύμπραξη διήρκεσε λίγες μόνον εβδομάδες (από την σύσκεψη της Μαδρίτης μέχρι τις αρχές του έτους 1994), αλλά ότι συνέχισε να παράγει συνέπειες και μετά την λύση της.

106. Εντούτοις, όπως προανέφερα, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η σύμπραξη άρχισε από την σύσκεψη της Μαδρίτης, τον Δεκέμβριο του 1993 και συνεχίστηκε μέχρι την έκδοση της επίμαχης απόφασεως, στις 21 Ιανουαρίου 1998.

107. Επομένως, η προβαλλόμενη από την Acerinox αιτίαση είναι αλυσιτελής³⁹. Πράγματι, ακόμα και αν υποθεθεί ότι είναι βάσιμη (ότι δηλαδή το Πρωτοδικείο πράγματι επλανήθη ως προς την ερμηνεία της νομο-

λογίας που παρέθεσε), η αιτίαση αυτή δεν μπορεί να οδηγήσει σε αναιρέση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον το διατακτικό αυτής της αποφάσεως στηρίζεται στο γεγονός ότι, κατά το Πρωτοδικείο, η σύμπραξη, και επομένως η συνεννόηση, διήρκεσε από τον Δεκέμβριο του 1993 έως την 21η Ιανουαρίου 1998.

108. Με το τρίτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως οι KTS και AST προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι περιέλαβε τη διοικητική διαδικασία στη διάρκεια της παραβάσεως. Κατά την άποψή τους, αυτό αντιβαίνει προς την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθόσον, κατά την διοικητική διαδικασία, η Επιτροπή δεν τους είχε σαφώς γνωστοποιήσει ότι, κατά την γνώμη της, η παράβαση συνεχιζόταν.

109. Υπενθυμίζεται ότι, εν προκειμένω, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή είχε σαφώς ενημερώσει τις προσφεύγουσες περί του ότι η παράβαση συνεχιζόταν κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Στη σκέψη 215 της αποφάσεως KTS και AST κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε ότι:

«δεν μπορεί να προσαφθεί [στην Επιτροπή] ότι θεώρησε την παράβαση ως συνεχή, χωρίς να ειδοποιήσει σχετικώς τις προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Πράγματι, στο σημείο 50 της ανακοινώσεως των αιτιάσεων που τους απηύθυνε στις 24 Απριλίου 1997, η Επιτροπή εξέθεσε σαφώς ότι “η εναρμόνιση ξεκίνησε με τη διάσκηψη της Μαδρίτης τον Δεκέμβριο του 1993 και συνεχίστηκε έκτοτε”».

39 — Υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το Δικαστήριο απορρίπτει άνευ ετέρου τις αιτιάσεις που στρέφονται κατά περιπτώσεων αιτιολογιών αποφάσεων του Πρωτοδικείου. Κατά το Δικαστήριο, εφόσον το διατακτικό της αποφάσεως του Πρωτοδικείου στηρίζεται σε άλλους λόγους, που αποτελούν την κύρια αιτιολογία, οι ως άνω αιτιάσεις δεν μπορούν να οδηγήσουν δε αναιρέση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως και είναι, ως εκ τούτου, αλυσιτελής (βλ., ως πλέον πρόσφατη, την απόφαση T. Port κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, σκέψεις 16, 17 και 30 έως 33, καθώς και τις προτάσεις μου επί αυτής της υποθέσεως, σημείο 23).

110. Συνεπώς, το τρίτο σκέλος του λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως απαράδεκτο. Πράγματι, εφόσον οι προσφεύγουσες δεν απέδειξαν, ούτε καν ισχυρίστηκαν ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα πραγματικά και αποδεικτικά στοιχεία επί του ζητήματος αυτού, η εκτίμησή του ως προς την πληροφόρηση που είχαν οι προσφεύγουσες κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας συνιστά εκτίμηση πραγματικών και αποδεικτικών στοιχείων η οποία δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στο πλαίσιο των εξεταζομένων αναιρέσεων.

111. Εν πάση περιπτώσει, το σκέλος αυτό του λόγου αναιρέσεως είναι προδήλως αβάσιμο.

112. Πράγματι, είναι γνωστό ότι κατά πάγια νομολογία, δεν μπορεί να επικαλεστεί την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης ο ένοχος προδήλου παραβίασεως της ισχύουσας νομοθεσίας⁴⁰. Επιχείρηση η οποία εν επιγνώσει της υιοθετεί συμπεριφορά αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να επικαλείται παραβίαση αυτής της αρχής, με το πρόσχημα ότι η Επιτροπή δεν της είχε σαφώς δηλώσει ότι η συμπεριφορά της συνιστούσε παράβαση.

113. Πάντως, ως προς το ζήτημα αυτό, η άποψη που υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες προκαλεί αμηχανία. Τελικώς, εκείνο που υποστηρίζουν είναι ότι μπορεί μία επιχείρηση να παραβιάζει τους κανόνες του ανταγωνισμού εφόσον η Επιτροπή δεν επέστησε την προσοχή της επί του παράνομου χαρακτήρα αυτής της συμπεριφοράς της. Είναι προφανές ότι δεν είναι δυνατόν να γίνει δεκτή μία τέτοια λογική αντιστροφή των κανόνων της Συνθήκης περί ανταγωνισμού.

114. Τέλος, με το τέταρτο σκέλος, η Acerinox προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι δεν ανταποκρίθηκε στην υποχρέωση αιτιολόγησης που υπέχει. Υπενθυμίζει ότι, πρωτοδικώς, είχε υποστηρίξει ότι η παράβαση έπαυσε τον Ιούλιο του 1994 επειδή, κατά την ημερομηνία αυτή, οι τιμές του νικελίου προσήγγισαν το αρχικό τους επίπεδο. Το Πρωτοδικείο, όμως, απέρριψε το επιχειρήμα αυτό ως αλυσιτελές «χωρίς καμία άλλη εξήγηση»⁴¹.

115. Αρκετή απλή ανάγνωση της σκέψης 62 της αποφάσεως Acerinox κατά Επιτροπής προκειμένου να γίνει αντιληπτό ότι η αιτίαση αυτή είναι προδήλως αβάσιμη. Πράγματι, το Πρωτοδικείο υπογράμμισε στην εν λόγω σκέψη ότι:

«[...] στερείται λυσιτέλειας και πρέπει να απορριφθεί το επιχειρήμα της προσφεύγουσας ότι η σύμπραξη διήρκεσε, το πολύ, μέχρι τον Ιούλιο του 1994, όταν η τιμή του νικελίου «έφθασε τις παλαιές τιμές αναφοράς». Πράγματι, καθόσον οι τιμές αναφοράς των στοιχείων του κράματος που

40 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 12ης Δεκεμβρίου 1985, 6784, *Sideradria* κατά Επιτροπής (Συλλογή 1985, σ. 3982, σκέψη 21) και της 16ης Μαΐου 1991, C-96/89, *Επιτροπή κατά Κάτιο Χωρών*, Συλλογή 1991, σ. I-2461, σκέψη 30), καθώς και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου της 24ης Απριλίου 1996, T-551/93, T-231/94 έως T-234/94, *Industrias Pesqueras Campos κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1996, σ. II-247, σκέψη 76) της 29ης Σεπτεμβρίου 1999, T-126/97, *Sonasa κατά Επιτροπής* (Συλλογή 1999, σ. II-2793, σκέψη 34) της 26ης Σεπτεμβρίου 2002, T-199/99, *Sgaravatti Meditteranea κατά Επιτροπής* (Συλλογή 2002, σ. II-3731, σκέψη 111) της 13ης Μαρτίου 2003 (T-125/01, *José Martí Peix κατά Επιτροπής* (Συλλογή 2003, σ. II-865, σκέψη 107), και της 9ης Απριλίου 2003, T-217/01, *Forum des migrants κατά Επιτροπής* (Συλλογή 2003, σ. II-1563, σκέψη 76).

41 — Δικόγραφο αναιρέσεως της Acerinox (σημείο 43).

αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως παρέμειναν αμετάβλητες, το γεγονός ότι η τιμή του νικελίου έφθασε, σε κάποιο χρονικό σημείο, «τις παλαιές τιμές αναφοράς» ουδόλως σημαίνει ότι η παράβαση έπαυσε τότε να παράγει τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματά της, αλλά απλώς ότι η προσαύξηση της τιμής του κράματος έπρεπε ακριβώς να υπολογιστεί λαμβανομένης υπόψη μιας τέτοιας εξελίξεως».

116. Συνεπώς, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Acerinox, το Πρωτοδικείο εξέθεσε τους λόγους για τους οποίους πρέπει να απορριφθεί το επιχειρήμα και, επομένως, ανταποκρίθηκε στην τυπική υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει.

117. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει στο σύνολό του τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως.

ΣΤ — Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως του αντλουμένου από την προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, την παραβίαση της αρχής της ίσης μεταχειρίσεως και της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης

118. Ο έκτος λόγος αναιρέσεως στρέφεται κατά της εκτιμήσεως του Πρωτοδικείου της σχετικής με τη συνεργασία των αναιρεσιουσών κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Η εκτίμηση αυτή αφορούσε,

ιδίως, την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων⁴².

119. Η ανακοίνωση περιέχει τους κανόνες της καλούμενης «πολιτικής επιείκειας της Επιτροπής, δηλαδή της ευνοϊκής μεταχειρίσεως εκ μέρους της Επιτροπής των επιχειρήσεων εκείνων οι οποίες συνεργάστηκαν μαζί της κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και την βοήθησαν να διαπιστώσει (ευκολότερα) παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού ή, ενδεχομένως, να θέσει τέρμα σε μια τέτοια παράβαση. Καίτοι η ανακοίνωση αυτή αντικαταστάθηκε το 2002⁴³, εν τούτοις είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως.

120. Η ανακοίνωση αναφέρεται σε τρεις σειρές περιπτώσεων στις οποίες μπορεί μια επιχείρηση να τύχει μειώσεως του ποσού του προστίμου. Η πρώτη περίπτωση, η οποία προβλέπεται στο σημείο Β της ανακοίνωσης, είναι εκείνη κατά την οποία μια επιχείρηση γνωστοποιεί στην Επιτροπή μία μυστική σύμπραξη πριν προβεί η Επιτροπή σε έλεγχο: στην περίπτωση αυτή είναι δυνατή μείωση του προστίμου τουλάχιστον κατά 75%. Η δεύτερη περίπτωση, στην οποία αναφέρεται το σημείο Γ της ανακοί-

42 — ΕΕ 1996, C 207, σ. 4 (στο εξής: ανακοίνωση περί συνεργασίας ή ανακοίνωση).

43 — Ανακοίνωση της Επιτροπής περί μη επιβολής ή μειώσεως των προστίμων σε περιπτώσεις συμπράξεων (ΕΕ 2002, C 45, σ. 3).

νώσεως, είναι εκείνη κατά την οποία μία επιχείρηση γνωστοποιεί τη μυστική σύμπραξη αφού έχει προβεί η Επιτροπή σε έλεγχο, χωρίς ο έλεγχος αυτός να έχει αποδώσει επαρκή βάση η οποία να δικαιολογεί την κίνηση της διαδικασίας για την έκδοση αποφάσεως: σ' αυτήν την περίπτωση είναι δυνατή μείωση του προστίμου από 50 έως 75 %.

121. Τέλος, η τελευταία περίπτωση, στην οποία αναφέρεται το σημείο Δ της ανακοινώσεως, είναι εκείνη κατά την οποία: «επιχείρηση συνεργάζεται χωρίς να πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις που εκτίθενται στα τμήματα Β ή Γ, τυγχάνει μείωσης κατά 10 έως 50 % του ύψους του προστίμου που θα της είχε υποβληθεί εάν δεν είχε συνεργαστεί». Στην παράγραφο 2 του εν λόγω σημείου Δ της ανακοινώσεως διευκρινίζεται ότι:

«Αυτό μπορεί ιδίως να συμβεί εφόσον:

- πριν από την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η επιχείρηση παράσχει στην Επιτροπή πληροφορίες, έγγραφα ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία που συμβάλλουν στην επιβεβαίωση της παράβασης,
- μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων, η επιχείρηση ενημερώνει την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί τα γεγονότα επί των οποίων βασίζονται οι κατηγορίες της.»

122. Εν προκειμένω, η Επιτροπή έκρινε ότι όλες οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις μπορούσαν να τύχουν, κατά διαφοροποιημένο τρόπο, της εφαρμογής των ευεργετικών διατάξεων του σημείου Δ της ανακοινώσεως.

123. Στα σημεία 97 έως 101 των αιτιολογικών σκέψεων της αποφάσεως, η Επιτροπή υπογράμμισε ότι οι Usinor και Avesta επέδειξαν μεγαλύτερη συνεργασία από ό,τι οι άλλες επιχειρήσεις. Κατά την Επιτροπή, οι δύο αυτές επιχειρήσεις αναγνώρισαν, ιδίως, την ύπαρξη παραβάσεως. Αντιθέτως, οι άλλες επιχειρήσεις και, ειδικότερα, οι KTN, AST και Acerinox, αμφισβήτησαν την ύπαρξη παραβάσεως και δεν προσκόμισαν κανένα πραγματικό η αποδεικτικό στοιχείο που να μην εγνώριζε ήδη η Επιτροπή. Η Επιτροπή έκρινε ότι τα στοιχεία αυτά δικαιολογούν μείωση του ποσού του προστίμου κατά 10 % για όλες τις επιχειρήσεις, πλην των Avesta και Usinor, για τις οποίες η μείωση ανήλθε σε 40 %.

124. Ενώπιον του Πρωτοδικείου οι νυν αναιρεσείουσες αμφισβήτησαν αυτήν την απόφαση. Με έναν πρώτο λόγο ακυρώσεως που προέβλεπαν ισχυρίστηκαν ότι η Επιτροπή παραβίασε τις διατάξεις του σημείου Δ της ανακοινώσεως, καθώς και την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, κρίνοντας ότι δεν είχαν προσκομίσει κανένα νέο στοιχείο.

125. Το Πρωτοδικείο δέχθηκε τον πρώτο αυτό λόγο ακυρώσεως. Έκρινε ότι ο βαθμός συνεργασίας των συγκεκριμένων επιχειρήσεων (KTN, AST, Acerinox και Usinor) ήταν παρεμφερής κατά το μέτρο που όλες οι

επιχειρήσεις αυτές έδωσαν στην Επιτροπή πληροφορίες ομοειδείς, κατά το ίδιο στάδιο της διαδικασίας και υπό ανάλογες περιστάσεις. Κατά συνέπεια, προέβη σε κατά 20% μείωση του προστίμου που είχε επιβληθεί στις νυν αναιρεσείουσες, αντί της μείωσης κατά 10% στην οποία είχε προβεί η Επιτροπή.

126. Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως που είχαν προβάλει οι νυν αναιρεσείουσες εμέμφοντο την Επιτροπή για το συμπέρασμά της ότι αυτές είχαν αμφισβητήσει την παράβαση. Υποστήριξαν ότι, κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας, είχαν αναγνωρίσει την ύπαρξη της συμπράξεως και ότι, εν πάση περιπτώσει, η αναγνώριση μιας παραβάσεως δεν μπορεί να αποτελέσει παράγοντα μείωσης του ποσού των προστίμων.

127. Το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, ότι οι νυν αναιρεσείουσες δεν είχαν ρητώς αναγνωρίσει την ύπαρξη της παραβάσεως κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας: περιορίστηκαν, απλώς, στην αναγνώριση του υποστατού των πραγματικών περιστατικών που τους προσήπτε η Επιτροπή⁴⁴. Στη συνέχεια, το Πρωτοδικείο διατύπωσε τις ακόλουθες σκέψεις⁴⁵:

«272. Δεύτερον, καθόσον οι προσφεύγουσες προβάλλουν ακόμη ότι η εκ μέρους των

επιχειρήσεων έλλειψη αμφισβητήσεως του νομικού χαρακτηρισμού των γεγονότων στον οποίο προέβη η Επιτροπή δεν πρέπει να συνιστά αιτία μείωσης των προστίμων, πρέπει να εξακριβωθεί αν, όπως υποστηρίζουν, η πραγματοποιηθείσα για τον λόγο αυτό μείωση είναι αντίθετη προς την ανακοίνωση για τη συνεργασία και συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, καθώς και των δικαιωμάτων άμυνας.

273. Όπως εξαρχής, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι μολονότι το σημείο Δ, παράγραφος 2, της ανακοινώσεως για τη συνεργασία μνημονεύει πράγματι την περίπτωση κατά την οποία, μετά την ανακοίνωση αιτιάσεων, μια επιχείρηση ενημερώνει την Επιτροπή ότι δεν αμφισβητεί τα γεγονότα επί των οποίων βασίζονται οι κατηγορίες της, δεν μπορεί εντούτοις να θεωρηθεί ότι αφορά αποκλειστικά αυτή τη μορφή συνεργασίας.

274. Πράγματι, η απαρίθμηση των μορφών συνεργασίας στις οποίες αναφέρεται το σημείο Δ, παράγραφος 2, της ανακοινώσεως για τη συνεργασία είναι απλώς ενδεικτική, όπως το επιβεβαιώνει η χρησιμοποίηση του επιρρήματος “ιδίως”.

275. Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι η εν λόγω ανακοίνωση αφορά επίσης τις περιπτώσεις κατά τις οποίες μια από τις οικείες επιχειρήσεις έχει καταγγείλει

44 — Απόφαση KTS και AST κατά Επιτροπής (σκέψεις 260 έως 268) και Acerinox κατά Επιτροπής (σκέψη 147).

45 — Απόφαση KTS και AST κατά Επιτροπής. Βλ., επίσης, απόφαση Acerinox κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψεις 145 έως 150).

μια σύμπραξη στην Επιτροπή είτε πριν η Επιτροπή προβεί σε έλεγχο (σημείο Β της ανακοινώσεως) είτε αφού η Επιτροπή έχει προβεί σε έλεγχο, χωρίς ο έλεγχος αυτός να έχει παράσχει επαρκή βάση δικαιολογούσα την κίνηση διαδικασίας για την έκδοση αποφάσεως (σημείο Γ της ανακοινώσεως). Το γεγονός ότι η ανακοίνωση αντιμετωπίζει επομένως ρητώς τη δυνατότητα παραδοχής της παραβάσεως κατ' αυτό το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας δεν αποκλείει μια τέτοια παραδοχή να πραγματοποιηθεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

276. Επιπλέον, το γεγονός της παραδοχής της υπάρξεως συμπράξεως διευκολύνει περισσότερο την εργασία της Επιτροπής κατά την έρευνά της από την απλή παραδοχή του υποστατού των περιστατικών.

277. Δεδομένου ότι η Επιτροπή όφειλε να εκτιμήσει τον βαθμό της παρασχεθείσας από τις επιχειρήσεις συνεργασίας χωρίς να αγνοήσει την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως, η AST δεν μπορούσε επομένως βασίμως να σχηματίσει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη από το γεγονός ότι δεν έγινε διαφοροποίηση μεταξύ των επιχειρήσεων που παραδέχτηκαν τα περιστατικά και αυτών που επίσης παραδέχτηκαν την ύπαρξη συμπράξεως.

278. Τέλος, το επιχείρημα της ΚΤΝ ότι η Επιτροπή τιμώρησε, στην πραγματικότητα, τις επιχειρήσεις που άσκησαν τα

δικαιώματά τους άμυνας δεν μπορεί να γίνει δεκτό. Πράγματι, ουδόλως προβλήθηκε ότι η Επιτροπή, προβαίνοντας στις μειώσεις του ποσού των προστίμων λόγω συνεργασίας, υποχρέωσε, εν προκειμένω, την ΚΤΝ να δώσει απαντήσεις με τις οποίες αναγκάστηκε να παραδεχθεί την ύπαρξη της παραβάσεως [...].».

128. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο επιβεβαίωσε ότι η Επιτροπή μπορούσε να προβεί σε μεγαλύτερη μείωση του προστίμου που είχε επιβληθεί στις επιχειρήσεις οι οποίες αναγνώρισαν την ύπαρξη της συμπράξεως σε σχέση με εκείνες οι οποίες αναγνώρισαν το υποστατό των πραγματικών περιστατικών που τους προσήπτε η Επιτροπή.

129. Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες αμφισβητούν την κρίση αυτή του Πρωτοδικείου. Προβάλλουν τρεις σειρές αιτιάσεων.

130. Πρώτον, υποστηρίζουν ότι το Πρωτοδικείο δεν σεβάστηκε τα δικαιώματα άμυνας και, ειδικότερα, το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης, που έχει αναγνωριστεί με την απόφαση της 18ης Οκτωβρίου 1989, *Orkem* κατά Επιτροπής⁴⁶. Πράγματι, εφόσον δέχθηκε ότι μπορούσε να χωρήσει σημαντικότερη μείωση του προστίμου που είχε επιβληθεί στις επιχειρήσεις οι οποίες ανα-

⁴⁶ — Υπόθεση 374/87 (Συλλογή 1989, σ. 3283, στο εξής: απόφαση *Orkem*).

γνώρισαν την ύπαρξη της παραβάσεως, η συλλογιστική του Πρωτοδικείου μπορεί να αποθαρρύνει ή ακόμα να φέρει σε θέση υφισταμένου κυρώσεις, τις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες ασκούν τα δικαιώματά τους άμυνας αμφισβητώντας την ορθότητα του εκ μέρους της Επιτροπής νομικού χαρακτηρισμού των πραγματικών περιστατικών.

131. Η *Acerinox* προσθέτει ότι στην απόφαση *Orkem* το Δικαστήριο προέβη σε σαφή διάκριση μεταξύ της επιείκειας που επιδεικνύεται έναντι προσκομίσεως αποδεικτικών στοιχείων (η οποία είναι θεμιτή) και της επιείκειας που παρέχεται έναντι της ομολογίας ένοχής (η οποία είναι αθέμιτη). Κατά την άποψή της, η συλλογιστική του Πρωτοδικείου παραβιάζει αυτή τη διάκριση, καθόσον οδηγεί σε επιβράβευση της ομολογίας ένοχής.

132. Δεύτερον, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι η εκτίμηση του Πρωτοδικείου αντιβαίνει προς την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως. Πράγματι, υπενθυμίζουν ότι στις αναιρεσιβαλλόμενες αποφάσεις το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η συνεργασία που είχαν επιδείξει κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας ήταν «παρεμφερής» εκείνης που είχε επιδείξει η *Usinor*. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, το γεγονός και μόνο ότι η *Usinor* αναγνώρισε, επιπλέον, την ύπαρξη συμπράξεως δεν συνιστά αντικειμενικό λόγο μιας πρόσθετης μείσεως του προστίμου της. Τουτό δε κατά τον μείζονα λόγο ότι ο νομικός χαρακτηρισμός των πραγματικών περιστατικών στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας αποτελεί αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής και ότι δεν γίνεται αντιληπτό κατά πόσον η αποδοχή αυτού του χαρακτηρισμού θα μπορούσε να διευκολύνει την Επιτροπή στην έρευνά της, η οποία, εξ ορισμού, αφορά στοιχεία πραγματικά και όχι νομικά.

133. Τρίτον, οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι το σκεπτικό του Πρωτοδικείου συνιστά παραβίαση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης. Πράγματι, από κανένα στοιχείο της ανακοινώσεως δεν μπορεί να συναχθεί ότι στις επιχειρήσεις που αναγνωρίζουν την ύπαρξη συμπράξεως παρέχεται μεγαλύτερη μείωση προστίμου. Αντιθέτως, το σημείο Δ, παράγραφος 2, της ανακοινώσεως αφορά μόνον την περίπτωση κατά την οποία οι επιχειρήσεις δεν αμφισβητούν «τα γεγονότα επί των οποίων βασίζονται οι κατηγορίες»⁴⁷.

134. Πριν εξεταστούν οι διάφορες αυτές αιτιάσεις είναι χρήσιμο να υπομνησθεί ότι ο κοινοτικός δικαστής έχει ήδη αναγνωρίσει ότι η επιείκεια συμβιβάζεται με τα δικαιώματα άμυνας και, ιδίως, με το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης, που έχει αναγνωρίσει η απόφαση *Orkem*. Στις αποφάσεις *Finnboard* κατά Επιτροπής⁴⁸ και *BPB De Eendracht* κατά Επιτροπής⁴⁹, το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο αποφάνθηκαν ότι η απαλ-

47 — Στο δικόγραφο της αναιρέσεως η KTS διατυπώνει, επίσης, ένα επικουρικό επιχείρημα, αντιλούμενο από την παρανόηση της σημασίας των δηλώσεών της κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Υποστηρίζει ότι, αντιθέτως προς όσα αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο, είχε ρητώς αναγνωρίσει την ύπαρξη συμπράξεως κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας και ότι το Πρωτοδικείο θα έπρεπε να της χορηγήσει τη ίδια μείωση όπας και στην περίπτωση του προστίμου της *Usinor*. Κατά την άποψή μου, το επιχείρημα αυτό είναι προδήλως απαράδεκτο. Πράγματι, στις σκέψεις 262 έως 267 της αποφάσεως KTS και AST κατά Επιτροπής, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε, βάσει των στοιχείων της δικογραφίας, ότι η KTS δεν είχε αναγνωρίσει την ύπαρξη της συμπράξεως κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας. Εφόσον η KTS δεν απέδειξε, ούτε καν ισχυρίστηκε, ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία επί του ζητήματος αυτού, το συμπέρασμα του Πρωτοδικείου ότι η KTS αμφισβήτησε την ύπαρξη συμπράξεως, συνιστά εκτίμηση αποδεικτικών στοιχείων η οποία δεν μπορεί να αμφισβητηθεί στο πλαίσιο των εξεταζομένων αναιρέσεων.

48 — Απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000 (C-298/98 P, Συλλογή 2000, σ. I-10157, σκέψη 58).

49 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Μαΐου 1998 (T-311/94, Συλλογή 1998, σ. II-1129, σκέψεις 323 και 324).

λαγή ή η μείωση του προστίμου λόγω της επιδειχθείσας κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας συνεργασίας δεν έχει ως συνέπεια την αυτοενοχοποίηση των επιχειρήσεων ή την επιβολή σ' αυτές κυρώσεων επειδή άσκησαν τα δικαιώματά τους άμυνας⁵⁰.

135. Η νομολογία αυτή εξηγείται από τη σχέση μεταξύ της έννοιας του εξαναγκασμού και του δικαιώματος της μη αυτοενοχοποίησης. Πράγματι, για να στοιχειοθετηθεί προσβολή αυτού του δικαιώματος, απαιτείται να έχει πράγματι εξαναγκασθεί ο παρέχων τις πληροφορίες ή τα αποδεικτικά στοιχεία τα δυνάμενα να στηρίξουν την παράβαση⁵¹.

136. Στο πλαίσιο αυτό έχει κριθεί ότι οι αιτήσεις πληροφοριών, δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της Συνθήκης⁵² ήταν σύμφωνες προς το δικαίωμα της μη αυτοενοχοποίησης, καθόσον, στην περίπτωση αυτή, οι επιχειρήσεις δεν υποχρεούνται να απαντήσουν στις ερωτήσεις που τους υποβάλλει η Επιτροπή⁵³. Αντιθέτως, οι αποφάσεις περί αιτήσεως παροχής πληροφοριών δυνάμει

του άρθρου 11, παράγραφος 5, του κανονισμού 17, μπορούν να στοιχειοθετούν προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας, καθόσον εκθέτουν τις επιχειρήσεις σε κίνδυνο να υποστούν κύρωση, υπό μορφή χρηματικής ποινής ή προστίμου, σε περίπτωση που αρνηθούν να απαντήσουν⁵⁴.

137. Το στοιχείο αυτό του εξαναγκασμού απαντάται, επίσης, στη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Κατά το δικαστήριο αυτό συντρέχει προσβολή του δικαιώματος αποσιώπησης στοιχείων μόνο όταν ασκείται εξαναγκασμός για την παροχή πληροφοριακών στοιχείων δυνάμενων να στηρίξουν την παράβαση⁵⁵. Αντιθέτως, αν ο ενδιαφερόμενος δεν εξαναγκάστηκε να ομιλήσει ή να καταθέσει δεν συντρέχει προσβολή του δικαιώματος της μη αυτοενοχοποίησης⁵⁶.

138. Επομένως, τα κοινοτικά δικαιοδοτικά όργανα έχουν αναγνωρίσει το θεμιτό της πρακτικής επιδειξεως επιείκειας. Έχουν υπογραμμίσει ότι η πρακτική αυτή, ακόμα και όταν παρέχει κίνητρα στις επιχειρήσεις να συνεργαστούν με την Επιτροπή, ουδόλως τις υποχρεώνει να κοινοποιήσουν πραγματικά ή αποδεικτικά στοιχεία, καθόσον η απόφαση

50 — Βλ., επίσης, τις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischo στην υπόθεση Finiboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σημεία 22 έως 27).

51 — Απόφαση της 15ης Οκτωβρίου 2002, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 έως P C-252/99 P και C-254/99 P, *Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2002, σ. I-8375, σκέψη 275).

52 — ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25.

53 — Απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Απριλίου 1999, T-305/94 έως T-307/94, και T-313/94 έως T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 και T-335/94, *Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής*, Συλλογή 1999, σ. II-931, σκέψεις 455 έως 457), επιβεβαιωθείσα με την απόφαση του Δικαστηρίου *Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής*, προαναφερθείσα (σκέψη 279).

54 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις *Orkem* (σκέψεις 34 και 35) απόφαση του Δικαστηρίου *Limburgse Vinyl Maatschappij κ.λπ. κατά Επιτροπής*, προαναφερθείσα (σκέψη 279), καθώς και απόφαση του Πρωτοδικείου της 20ής Φεβρουαρίου 2001, T-112/98, *Mannesmannröhren-Werke κατά Επιτροπής*, Συλλογή 2001, σ. II-729, σκέψεις 67 επ.).

55 — Βλ. ΔΑΔ απόφαση *Funke* της 25ης Φεβρουαρίου 1993 (σειρά Α αριθ. 256 Α, § 44): *Saunders* κατά Ηνωμένου Βασιλείου της 17ης Δεκεμβρίου 1996 (*Recueil des arrêts et décisions* 1996-VI, p. 2044, § 68 έως 76), και *J.B.* κατά Ελβετίας της 3ης Μαΐου 2001 (*Recueil des arrêts et décisions* 2001-III, σ. 436, § 65 και 66).

56 — Βλ. ΕΔΑΔ, απόφαση *Murray* κατά Ηνωμένου Βασιλείου, της 8ης Φεβρουαρίου 1996 (*Recueil des arrêts et décisions* 1996-I, σ. 30, § 50).

της επιχειρήσεως να παράσχει τέτοιου είδους στοιχεία έχει πάντοτε εκούσιο χαρακτήρα⁵⁷.

139. Ενόψει αυτών των στοιχείων, φρονώ ότι η διάκριση στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο —μεταξύ επιχειρήσεων οι οποίες αναγνώρισαν το υποστατό των πραγματικών περιστατικών και εκείνων οι οποίες αναγνώρισαν την ύπαρξη συμπράξεως— δεν συνιστά προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

140. Πράγματι, όπως και η κοινοποίηση των πραγματικών ή αποδεικτικών στοιχείων, η αναγνώριση της παραβάσεως έχει καθαρώς εκούσιο χαρακτήρα. Η επιχείρηση κατ' ουδένα τρόπο εξαναγκάζεται να αναγνωρίσει τη σύμπραξη ή να παράσχει στοιχεία ικανά να αποδείξουν την ύπαρξή της. Επομένως, ο βαθμός συνεργασίας που επιθυμεί να επιδείξει η επιχείρηση κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας εμπίπτει στην ελεύθερη επιλογή της και, σε καμία περίπτωση, δεν επιβάλλεται από την Επιτροπή.

141. Ως προς το ζήτημα αυτό, θα ήταν πεπλανημένη η άποψη ότι η διάκριση στην οποία προέβη το Πρωτοδικείο ισοδυναμεί με επιβολή κυρώσεων στις επιχειρήσεις εκείνες οι οποίες άσκησαν τα δικαιώματά τους άμυνας. Πράγματι, όπως το Δικαστήριο⁵⁸ και το Πρωτοδικείο⁵⁹ έχουν ήδη υπογραμ-

μίσει, στις επιχειρήσεις που έχουν ασκήσει τα δικαιώματά τους άμυνας δεν επιβάλλεται, για τον λόγο αυτό, αυξημένο πρόστιμο. Οι κυρώσεις που τους επιβάλλονται αποτελούν, αποκλειστικώς, συνάρτηση της βαρύτητας της παραβάσεως και των λοιπών κριτηρίων που νομίμως λαμβάνονται υπόψη, υπό τον έλεγχο του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου.

142. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι η επίμαχη διάκριση δεν στοιχειοθετεί προσβολή των δικαιωμάτων άμυνας.

143. Επίσης, η διάκριση αυτή δεν έρχεται σε αντίθεση με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως.

144. Κατά πάγια νομολογία⁶⁰, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως επιβάλλει να μην αντιμετωπίζονται διαφορετικά ομοειδείς περιπτώσεις ή να μην αντιμετωπίζονται κατά τον ίδιο τρόπο διαφορετικές περιπτώσεις, εκτός αν μια τέτοια μεταχείριση δικαιολογείται αντικειμενικώς. Στην παρούσα περίπτωση, η διαφορετική μεταχείριση των επιχειρήσεων οι οποίες αναγνώρισαν το υποστατό των πραγματικών περιστατικών σε σχέση με εκείνες οι οποίες αναγνώρισαν την ύπαρξη της παραβάσεως δικαιολογείται, ακριβώς, για λόγους αντικειμενικούς, αναγόμενους στη διευκόλυνση του έργου της Επιτροπής.

57 — Βλ., επίσης, για το θέμα αυτό, Wils, W. «The Commission notice on the non-imposition or reduction of fines in cartel cases: a legal and economic analysis», στην *E. L. Rev.*, 1997, σ. 125 έως 140 (σ. 137).

58 — Απόφαση του Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2000, *Finnboadkatat* Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 58) και προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischko στην υπόθεση αυτή (σημείο 24).

59 — Απόφασεις BPB De Eendracht κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 323), και της 14ης Μαΐου 1998, *Mayr-Melnhof* κατά Επιτροπής (T-347/94, Συλλογή 1998, σ. II-1751, σκέψη 308).

60 — Βλ. μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 13ης Δεκεμβρίου 1984, 106/83, *Sermon* (Συλλογή 1984, σ. 4209, σκέψη 28), και της 28ης Ιουνίου 1990, C-174/89, *Hoche* (Συλλογή 1990, σ. I-2681, σκέψη 25).

145. Πράγματι, ο κοινοτικός δικαστής έχει επανειλημμένως αποφανθεί ότι μείωση του προστίμου δικαιολογείται μόνο εφόσον η συμπεριφορά της επιχειρήσεως παρέσχε στην Επιτροπή τη δυνατότητα να διαπιστώσει ευκολότερα την παράβαση και, ενδεχομένως, να θέσει τέρμα σε αυτήν⁶¹.

146. Όπως, όμως, υπογράμμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 276 της αποφάσεως KTS και AST κατά Επιτροπής, η αναγνώριση της υπάρξεως παραβάσεως διευκολύνει περισσότερο την εργασία της Επιτροπής από την απλή παραδοχή του υποστατού των πραγματικών περιστατικών. Στη δεύτερη περίπτωση, η Επιτροπή υποχρεούται, επιπλέον, βάσει των πραγματικών περιστατικών που έχει παραδεχθεί η επιχείρηση (π.χ., το γεγονός ότι αυτή μετέσχε σε σύσκεψη με άλλους παραγωγούς), να αποδείξει τον αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα της συμπεριφοράς της (π.χ. το γεγονός ότι η σύσκεψη αυτή είχε ως αντικείμενο τη συμφωνημένη αύξηση τιμών). Αντιθέτως, στην πρώτη περίπτωση, η Επιτροπή απλώς απαλλάσσεται από την υποχρέωση αυτή, δεδομένου ότι η επιχείρηση αναγνωρίζει τον αντίθετο προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα της συμπεριφοράς της.

147. Δεν νομίζω ότι θίγονται έτσι οι αρμοδιότητες της Επιτροπής στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας. Πράγματι, ανεξαρτήτως της οποιασδήποτε συζητήσεως ως προς το περιεχόμενο των αρμοδιοτήτων

της, αρκεί να υπογραμμιστεί ότι, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, η μείωση του ποσού του προστίμου δεν επέρχεται λόγω της αναγνωρίσεως ενός συγκεκριμένου νομικού χαρακτηρισμού [π.χ., το γεγονός ότι η συμπεριφορά της επιχειρήσεως συνιστά συμφωνία περί των τιμών, κατά την έννοια του άρθρου 81, παράγραφος 1, στοιχείο α', ΕΚ], αλλά λόγω της αναγνωρίσεως του αντίθετου προς τους κανόνες του ανταγωνισμού χαρακτήρα αυτής της συμπεριφοράς (π.χ., το γεγονός ότι αντικείμενο της συσκέψεως ήταν η από κοινού αύξηση των τιμών). Συνεπώς, δεν ζητείται από τις επιχειρήσεις να δώσουν επακριβή νομικό χαρακτηρισμό, πράγμα που αποκλείει στην αποκλειστική αρμοδιότητα της Επιτροπής.

148. Τέλος, όσον αφορά την τελευταία αιτίαση, φρονώ ότι η διάκριση στην οποία προέβη η Επιτροπή δεν αντιβαίνει προς την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

149. Πράγματι, αρκεί να υπογραμμιστεί ότι, ήδη πριν από την έκδοση της ανακοινώσεως περί συνεργασίας, η Επιτροπή εφάρμοζε ήδη στην πράξη την επίμαχη διάκριση. Συγκεκριμένα, στην υπόθεση Finnboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα, είχε προβεί στην κατά δύο τρίτα μείωση του προστίμου που είχε επιβάλει στις επιχειρήσεις οι οποίες αναγνώρισαν την ύπαρξη της παραβάσεως, ενώ εκείνες οι οποίες είχαν παραδεχθεί το υποστατό των πραγματικών περιστατικών έτυχαν μειώσεως κατά το ένα τρίτο, μόνο, του ποσού του προστίμου⁶². Το Πρωτοδικείο, χωρίς η κρίση του αυτή να ανατραπεί

61 — Βλ. αποφάσεις του Πρωτοδικείου BPB de Eendracht κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 325) της 14ης Μαΐου 1998, Finnboard κατά Επιτροπής (Γ-338/94, Συλλογή 1998, σ. II-1617, σκέψη 363, επιβεβαιωθείσα, κατόπιν αναιρέσεως, με την απόφαση του Πρωτοδικείου της 16ης Νοεμβρίου 2000, Finnboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα), και Mayr-Melnhof κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 330).

62 — Βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Mischo στην υπόθεση Finnboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 13).

από το Δικαστήριο, έκρινε ότι η διάκριση δικαιολογείται, αν, ιδίως, ληφθεί υπόψη η συμπεριφορά των συγκεκριμένων επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας⁶³.

150. Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζουν οι αναιρεσείουσες, από κανένα στοιχείο δεν συνάγεται ότι η Επιτροπή αποφάσισε να μην εφαρμόζει την επίμαχη διάκριση στο πλαίσιο της ανακοινώσεως. Αντιθέτως, σαφώς προκύπτει από το σημείο Δ, παράγραφος 2, της ανακοινώσεως και, ειδικότερα, από τη χρησιμοποίηση του επιρρήματος «ιδίως», ότι η αναγνώριση του υποστατού των πραγματικών περιστατικών συνιστά τη μία από τις περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα μείωση του ποσού του προστίμου λόγω επιδείξεως πνεύματος συνεργασίας.

151. Επομένως, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας ότι η Επιτροπή μπορούσε νομίμως να προβεί σε μεγαλύτερη μείωση του προστίμου για τις επιχειρήσεις οι οποίες αναγνώρισαν την ύπαρξη της συμπράξεως σε σχέση με εκείνες οι οποίες περιορίστηκαν να αναγνωρίσουν το υποστατό των πραγματικών περιστατικών.

152. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο α απορρίψει τον έκτο λόγο αναιρέσεως που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες.

63 — Απόφαση του Πρωτοδικείου Finnboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψεις 364 και 365), και του Δικαστηρίου Finnboard κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 58).

V — Επί της αντίθετης αναιρέσεως

153. Η αντίθετη ανάρτηση στρέφεται κατά των σκέψεων 55 έως 68 της αποφάσεως ΚΤΣ και ΑΣΤ κατά Επιτροπής, με τις οποίες ακυρώθηκε η επίμαχη απόφαση, καθόσον δι' αυτής είχε καταλογισθεί στην ΚΤΝ η διαπραχθείσα από την Thyssen Stahl παράβαση.

154. Ενώπιον του Πρωτοδικείου, η ΚΤΣ υποστήριξε ότι η επίμαχη απόφαση συνιστούσε παράβαση του άρθρου 36, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ επειδή προσεβλήθη το δικαίωμά της να διατυπώσει τη γνώμη της αναφορικά με τις ενέργειες της Thyssen Stahl.

155. Το Πρωτοδικείο δέχθηκε τον λόγο αυτόν ακυρώσεως με το ακόλουθο σκεπτικό:

«55. Τα δικαιώματα άμυνας που επικαλείται η ΚΤΣ διασφαλίζονται, εν προκειμένω, από το άρθρο 36, πρώτο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΚΑΧ, κατά το οποίο η Επιτροπή, πριν επιβάλει μια από τις χρηματικές κυρώσεις που προβλέπονται στη Συνθήκη αυτή, οφείλει να παράσχει στον ενδιαφερόμενο την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις του.

56. Κατά πάγια νομολογία, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας σε κάθε διαδικασία που μπορεί να καταλήξει στην επιβολή κυρώσεων συνιστά θεμελιώδη

- αρχή του κοινοτικού δικαίου, η οποία πρέπει να τηρείται σε κάθε περίπτωση, ακόμη και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα. Η ουσιαστική τήρηση αυτής της αρχής επιβάλλει να παρέχεται στην οικεία επιχείρηση η δυνατότητα, ήδη από το στάδιο της διοικητικής διαδικασίας, να καταστήσει λυσιτελώς γνωστή την άποψή της ως προς το υποστατό και την κρισιμότητα των προβαλλομένων πραγματικών περιστατικών και συνθηκών καθώς και επί των εγγράφων που έλαβε υπόψη η Επιτροπή προς στήριξη των ισχυρισμών της [...]. Επομένως, προκύπτει, ιδίως, ότι η Επιτροπή μπορεί να λαμβάνει υπόψη μόνον περιστατικά επί των οποίων οι ενδιαφερόμενοι είχαν την ευκαιρία να παράσχουν διευκρινίσεις [...].
57. Πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι για την παράβαση ευθύνεται, κατ' αρχήν, το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διηύθυνε την οικεία επιχείρηση κατά τον χρόνο διαπράξεως αυτής, έστω και αν, κατά τον χρόνο εκδόσεως της περί διαπιστώσεως της παραβάσεως αποφάσεως, η εκμετάλλευση της επιχειρήσεως τελούσε υπό την ευθύνη άλλου προσώπου [...].
58. Εν προκειμένω, από τη δικογραφία προκύπτει πρώτον ότι, στις 24 Απριλίου 1997, η KTN και η Thyssen Stahl έλαβαν, εκάστη, ανακοινώσεις των αιτιάσεων και ότι καμία από τις επιχειρήσεις αυτές δεν απάντησε, χωριστά, στην εν λόγω ανακοίνωση με έγγραφα των αντίστοιχων εκπροσώπων τους της 30ής Ιουνίου του ίδιου έτους. Με την απάντησή της στην ανακοίνωση των αιτιάσεων, η KTN εξέθεσε, επιπλέον, ρητώς ότι διατύπωνε τις αντιρρήσεις της "επ' ονόματι και για λογαριασμό της KTN".
59. Στη συνέχεια, δεν αμφισβητείται ότι η KTN, την οποία διαδέχθηκε [...] η KTS δέχθηκε, με έγγραφο της 23ης Ιουλίου 1997 προς την Επιτροπή, να θεωρηθεί ευθυνόμενη για τα προσαπτόμενα στην Thyssen Stahl περιστατικά για το χρονικό διάστημα που άρχισε το 1993, ενώ οι δραστηριότητες της Thyssen Stahl στον τομέα των οικείων προϊόντων της μεταβιβάστηκαν μόλις την 1ην Ιανουαρίου 1995.
60. Συγκεκριμένα, με το ανωτέρω έγγραφο, η KTN εξέθεσε ρητώς τα εξής:
- "σον αφορά τη διαδικασία που αναφέρεται ως αντικείμενο [υπόθεση IV/35.814 — KTN], ζητήσατε από τον νόμιμο εκπρόσωπο της Thyssen Stahl [...] να επιβεβαιώσει η [KTN] ρητώς ότι αναλαμβάνει την ευθύνη για τις ενέργειες τις οποίες προέβη ενδεχομένως η Thyssen Stahl, κατόπιν της μεταφοράς του τομέα των δραστηριοτήτων των τομέα των πλατέων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα της Thyssen Stahl, καθόσον αφορά τα πλατέα ανοξείδωτα προϊόντα, τα οποία αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας διαδικασίας, αυτό δε επίσης για το χρονικό διάστημα που ανάγεται στο έτος 1993. Με την παρούσα, σας το επιβεβαιώνουμε ρητώς."
61. Τέλος, η Επιτροπή στην αιτιολογική σκέψη 102 της αποφάσεως συνήγαγε από τη δήλωση ότι έπρεπε να ληφθεί υπόψη στο διατακτικό της αποφάσεως.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή έκρινε ότι η KTN ευθύνεται για τις ενέργειες της Thyssen Stahl που θεωρούνται αντίθετες προς το άρθρο 65, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚΑΧ (άρθρο 1 της αποφάσεως) και, κατά συνέπεια, της επέβαλε πρόστιμο κατ' αντιστοιχία, επίσης, προς τα προσαπτόμενα στην Thyssen Stahl γεγονότα (άρθρο 2 της αποφάσεως). Συναφώς, η Επιτροπή θεώρησε, στην αιτιολογική σκέψη 78 της αποφάσεως, ότι η διάρκεια της προσαπτόμενης στην Thyssen Stahl παραβάσεως εκτείνεται από τον Δεκέμβριο του 1993, χρονικό σημείο της συσκέψεως Μαδρίτης κατά την οποία άρχισε η εναρμόνιση μεταξύ των παραγωγών πλατέων προϊόντων ανοξείδωτου χάλυβα, έως την 1η Ιανουαρίου 1995, ημερομηνία παύσεως των δραστηριοτήτων της Thyssen Stahl στον τομέα αυτόν.

από το οποίο προέρχεται μια τέτοια δήλωση δεν μπορεί να τεκμαίρεται ότι παραιτήθηκε από την άσκηση των δικαιωμάτων του άμυνας.

62. Έχει σημασία να υπογραμμισθεί ότι δεν αμφισβητείται ότι, ενόψει της δηλώσεως στην οποία πρόβη η KTN στις 23 Ιουλίου 1997, η Επιτροπή δικαιούνταν κατ' εξοχήν να της αποδώσει την ευθύνη για την προσαπτόμενη στην Thyssen Stahl πλημμελή συμπεριφορά μεταξύ του Δεκεμβρίου 1993 και της 1ης Ιανουαρίου 1995. [...].
63. Εντούτοις, μια τέτοια δήλωση, καθόσον παρεκκλίνει από την αρχή δυνάμει της οποίας ένα πρόσωπο φυσικό ή νομικό πρέπει να υφίσταται κυρώσεις μόνο για τα περιστατικά που του προσάπτονται ατομικά, πρέπει να ερμηνευθεί αυστηρά. Ειδικότερα, ελλείψει αντίθετης ενδείξεως εκ μέρους του, το πρόσωπο
64. Όμως, σε αντίθεση προς τους ισχυρισμούς που προβάλλει, ουσιαστικώς, η Επιτροπή, η δήλωση της KTN της 23ης Ιουλίου 1997 δεν μπορούσε να θεωρηθεί ως συνεπαγόμενη, επίσης, παραίτηση εκ μέρους της από το δικαίωμά της να τύχει ακροάσεως επί των περιστατικών που προσάπτονταν στην Thyssen Stahl με την ανακοίνωση των αιτιάσεων που της κοινοποιήθηκε στις 24 Απριλίου 1997, περιστατικών για τα οποία η KTN αποδεχόταν έκτοτε να θεωρείται ευθυνόμενη για τους σκοπούς της επιβολής ενδεχομένου προστίμου.
65. Αυτό ισχύει πολλώ μάλλον καθόσον η ανακοίνωση των αιτιάσεων απευθύνθηκε, χωριστά, στην KTN και στην Thyssen Stahl και, προφανέστατα, η ανακοίνωση αυτή δεν απέδιδε στην KTN την ευθύνη για τις πλημμελείς ενέργειες που μνημονεύθηκαν κατά της Thyssen Stahl.
66. Επομένως, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν παρέσχε στην KTN την ευκαιρία να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της επί του υποστατού και της κρισιμότητας των προσαπτόμενων στην Thyssen Stahl περιστατικών και ότι, κατά συνέπεια, η KTN δεν μπόρεσε να ασκήσει συναφώς τα δικαιώματά της άμυνας.

67. Επομένως, όπως προκύπτει από τη νομολογία, η Επιτροπή δεν δικαιούνται να αποδώσει την ευθύνη για τις πλημμελείς ενέργειες της Thyssen Stahl στην KTN ούτε, κατά συνέπεια, να επιβάλει πρόστιμο στην KTN για τα προσαπτόμενα στην Thyssen Stahl γεγονότα, ενώ, επί του σημείου αυτού, η ανακοίνωση των αιτιάσεων απευθυνόταν μόνο στην Thyssen Stahl [...].
68. Επομένως, ενόψει αυτών των στοιχείων, ο παρών λόγος ακυρώσεως της KTS είναι βάσιμος και, κατά συνέπεια, πρέπει να ακυρωθεί το άρθρο 1 της αποφάσεως καθόσον καταλογίζει στην KTN την προσαπτόμενη στην Thyssen Stahl παράβαση.»

- παραβίαση των προϋποθέσεων μεταθέσεως της ευθύνης για αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά από τη μία επιχείρηση στην άλλη·
- παραβίαση των σχετικών με τα δικαιώματα άμυνας απαιτήσεων, καθώς και
- ανακρίβεια των πραγματικών περιστατικών και παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων.

156. Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο αποφάσισε, στη σκέψη 315 της προαναφερθείσας αποφάσεως, να μειώσει το επιβληθέν στην KTN πρόστιμο στο ποσό των 3 564 000 ευρώ.

A — Επί του πρώτου λόγου, του αντλούμενου από την παραμόρφωση της έννοιας των αποδεικτικών στοιχείων

157. Με την αίτησή της η Επιτροπή ζητεί την ανάρεση της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως ως προς το σημείο αυτό. Προς στήριξη του αιτήματός της αναιρέσεως προβάλλει τέσσερις λόγους:

158. Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έκρινε ότι η KTN δεν είχε παραιτηθεί από την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας σε σχέση με τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες.

- παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων·

159. Κατά την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε, επί του ζητήματος αυτού, τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του. Πράγματι, δεν έλαβε επαρκώς υπόψη ορισμένα στοιχεία της δικογραφίας, όπως την ανακοίνωση αιτιάσεων της 24ης Απριλίου 1997, την απάντηση της Thyssen Stahl στις ανακοινώσεις αιτιάσεων και στην

επιστολή με την οποία η Επιτροπή είχε ζητήσει από την ΚΤΝ να επιβεβαιώσει ότι δέχεται να αναλάβει την ευθύνη της συμπεριφοράς της Thyssen Stahl. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι από την ενδελεχή εξέταση αυτών των στοιχείων θα προέκυπτε ότι η ΚΤΝ είχε παραιτηθεί από το δικαίωμά της να διατυπώσει τη γνώμη της σχετικά με τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες.

160. Ως γνωστόν, δυνάμει του άρθρου 32, στοιχείο ε', της Συνθήκης ΕΚΑΧ, το οποίο έχει το ίδιο ακριβώς περιεχόμενο με το άρθρο 225 ΕΚ, η αίτηση αναίρεσεως μπορεί να στηριχθεί μόνο σε λόγους που αφορούν παράβαση κανόνων δικαίου, αποκλεισμένης οποιασδήποτε εκτιμήσεως πραγματικών περιστατικών⁶⁴.

161. Πάντως, από πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι το Δικαστήριο μπορεί να εξετάσει την εκ μέρους του Πρωτοδικείου διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών στην περίπτωση κατά την οποία η ανακρίβεια του περιεχομένου των διαπιστώσεων του προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας⁶⁵. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, στην περίπτωση αυτή, η ανακρίβεια των διαπιστώσεων πρέπει να προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία,

χωρίς να απαιτείται νέα εξέταση των πραγματικών περιστατικών⁶⁶.

162. Όπως, επίσης, προκύπτει από πάγια νομολογία, καίτοι το Πρωτοδικείο είναι μόνο αρμόδιο να εκτιμά την αξία των διαφόρων αποδεικτικών στοιχείων⁶⁷, το ζήτημα της παραμορφώσεως αυτών των στοιχείων αποτελεί ζήτημα υποκείμενο στον έλεγχο του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο αναίρεσεως⁶⁸. Όταν προβάλλεται λόγος αναίρεσεως αντλούμενος από την παραμόρφωση αποδεικτικών στοιχείων ζητείται να διαπιστωθεί ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε την έννοια, το περιεχόμενο και τη σημασία των προσκομισθέντων ενόπιόν του στοιχείων. Η παραμόρφωση μπορεί να συνίσταται σε παραμόρφωση της έννοιας των αποδεικτικών στοιχείων⁶⁹, από το γεγονός ότι δεν ελήφθησαν υπόψη οι ουσιώδεις πτυχές τους⁷⁰ ή από το γεγονός ότι δεν ελήφθη υπόψη το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται⁷¹.

66 — Αποφάσεις της 28ης Μαΐου 1998, C-8/95 P, New Holland Ford κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-3175, σκέψη 72)· VBA κατά Florimex κ.λπ., προαναφερθείσα (σκέψη 139), και διάταξη της 27ης Ιανουαρίου 2000, C-341/98 P, Proderac κατά Επιτροπής (μη δημοσιευθείσα στην Συλλογή, σκέψη 27).

67 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Επιτροπή κατά Brazzelli Luaidi κ.λπ., προαναφερθείσα (σκέψη 66) της 7ης Μαΐου 1998, C-401/96 P, Somaco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-2587, σκέψη 54), και της 17ης Δεκεμβρίου 1998, C-185/95 P, Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (Συλλογή 1998, σ. I-8417, σκέψη 24).

68 — Αποφάσεις, Hilti κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 42) της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-362/95 P, Blackspur DIY κ.λπ. κατά Συμβουλίου και Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-4775, σκέψη 29)· New Holland Ford κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 26)· Baustahlgewebe κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 24) της 9ης Σεπτεμβρίου 1999, C-257/98 P, Lucaccioni κατά Επιτροπής (Συλλογή 1999, σ. I-5251, σκέψεις 45 έως 47), και διατάξεις AUFASS και AIT κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 25) της 16ης Οκτωβρίου 1997, C-140/96 P, Δημητριάδης κατά Ελεγκτικού Συνεδρίου (Συλλογή 1997, σ. I-5635, σκέψη 35), και Proderac κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 28).

69 — Βλ., την περίπτωση παραμορφώσεως της προσβαλλομένης πράξεως, αποφάσεις της 27ης Ιανουαρίου 2000, C-164/98 P, DIR International Film κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-447, σκέψεις 47 και 48), και απόφαση της 11ης Σεπτεμβρίου 2003, C-197/99 P, Βέλγιο κατά Επιτροπής, Συλλογή 2003, σκέψη 67).

70 — Βλ., στην περίπτωση παραμορφώσεως της προσβαλλομένης πράξεως, διάταξη της 11ης Απριλίου 2001, C-459/00 P (R), Επιτροπή κατά Trenker [Συλλογή 2001, σ. I-2823, σκέψη 71].

71 — Βλ., στην περίπτωση παραμορφώσεως της προσβαλλομένης πράξεως, απόφαση της 3ης Απριλίου 2003, C-277/01 P, Parlement κατά Samper (Συλλογή 2003, σ. I-3019, σκέψη 40).

64 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις της 1ης Οκτωβρίου 1991, C-283/90 P, Vidrányi κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-4339, σκέψη 12), και της 2ας Μαρτίου 1994, C-53/92 P, Hilti κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. I-667, σκέψη 10).

65 — Αποφάσεις της 1ης Ιουνίου 1994, C-136/92 P, Επιτροπή κατά Brazzelli Luaidi κ.λπ., (Συλλογή 1994, σ. I-1981, σκέψη 49), και της 30ης Μαρτίου 2000, C-265/97 P, VBA/Florimex κ.λπ. (Συλλογή σ. I-2061, σκέψη 139)· διατάξεις της 16ης Σεπτεμβρίου 1997, C-59/96 P, Koelman κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-4809, σκέψη 33), και της 6ης Οκτωβρίου 1997, C-55/97 P, AUFASS και AIT κατά Επιτροπής (Συλλογή 1997, σ. I-5383, σκέψη 24).

163. Εν προκειμένω, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν ενώπιόν του (καθόσον δεν έλαβε υπόψη το σύνολο των στοιχείων της δικογραφίας) και ότι, κατά συνέπεια, οι σχετικές με τα πραγματικά περιστατικά διαπιστώσεις του είναι ανακριβείς (δεδομένου ότι η ΚΤΝ παραιτήθηκε από την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας). Αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η ΚΤΣ⁷², ο πρώτος λόγος αναιρέσεως της Επιτροπής είναι, κατά συνέπεια, παραδεκτός, κατ' εφαρμογήν της προαναφερθείσας νομολογίας.

164. Εντούτοις, ο λόγος αυτός αναιρέσεως είναι, κατά την άποψή μου, προδηλώς αβάσιμος.

165. Πράγματι, από κανένα στοιχείο της δικογραφίας δεν προκύπτει ότι η ΚΤΝ παραιτήθηκε από την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας όσον αφορά τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες για την περίοδο από τον Δεκέμβριο του 1993 έως τον Ιανουάριο του 1995. Ούτε στην απάντησή της στην πρώτη ανακοίνωση αιτιάσεων⁷³, ούτε στην απάντησή της στη δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων⁷⁴, ούτε στα πρακτικά της προσβάσεως στη δικογραφία⁷⁵ ούτε στη δήλωσή της της 23ης Ιουλίου 1997⁷⁶, η ΚΤΝ δήλωσε ότι δεν επιθυμεί να αναπτύξει την άποψή της ως προς το υποστατό και το λυσιτελές των ενεργειών που προσάπτονται στην Thyssen Stahl, κατά την ως άνω περίοδο.

166. Επιπροσθέτως, μία τέτοια παραίτηση, εφόσον συνιστά παρέκκλιση από την εφαρμογή της θεμελιώδους αρχής του κοινοτικού δικαίου που είναι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο όλων των διαδικασιών που μπορεί να καταλήξουν σε επιβολή κυρώσεων, θα έπρεπε αυτή να είχε δηλωθεί ρητώς και κατηγορηματικώς. Όπως υπογράμμισε το Πρωτοδικείο στη σκέψη 63 της αναίρεσιβαλλομένης αποφάσεως, κανείς δεν μπορεί να τεκμαίρεται ότι παραιτήθηκε από τα δικαιώματά του άμυνας.

167. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, τα έγγραφα που επικαλέστηκε η Επιτροπή (η ανακοίνωση αιτιάσεων της 24ης Απριλίου 1997, η απάντηση της Thyssen Stahl στις κοινοποιήσεις αιτιάσεων και η επιστολή με την οποία αυτή ζήτησε από την ΚΤΝ να επιβεβαιώσει ότι αποδέχεται να αναλάβει την ευθύνη για τη συμπεριφορά της Thyssen Stahl) δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να αποδείξουν ότι η ΚΤΝ παραιτήθηκε από την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας. Πράγματι, εφόσον έχουν συνταχθεί από τρίτον και όχι από την επιχείρηση περί της οποίας πρόκειται (την ΚΤΝ), το Πρωτοδικείο δεν μπορούσε να τους αναγνωρίσει αποδεικτική αξία ως προς την πρόθεση αυτής της επιχειρήσεως να παραιτηθεί από την άσκηση των δικαιωμάτων της.

168. Ενόψει αυτών των στοιχείων, φρονώ ότι το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη διαπιστώνοντας ότι η ΚΤΝ δεν είχε παραιτηθεί από την άσκηση των δικαιωμάτων της άμυνας, όσον αφορά τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες.

72 — Υπόμνημα αιταντήσεως στην αντίθετη αίτηση αναιρέσεως (σημείο 3).

73 — Δικόγραφο προσφυγής της ΚΤΣ στην υπόθεση (παράρτημα 6).

74 — Ένθ. αν., παράρτημα 7.

75 — Ένθ. αν., παράρτημα 8.

76 — Ένθ. αν., παράρτημα 9.

169. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον πρώτο λόγο αναιρέσεως της Επιτροπής.

28ης Μαρτίου 1984, CRAM και Rheinznink κατά Επιτροπής⁷⁸, καθώς και τις αποφάσεις του Πρωτοδικείου, της 17ης Δεκεμβρίου 1991, Epichem Anic κατά Επιτροπής⁷⁹ και της 11ης Μαρτίου 1999, NMH Stahlwerke κατά Επιτροπής⁸⁰.

B — Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, του αντλούμενου από τη μη τήρηση των όρων μεταθέσεως της ευθύνης για τη συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως σε άλλη επιχείρηση

172. Κατά τη γνώμη μου, ο δεύτερος αυτός λόγος αναιρέσεως στερείται, επίσης, βάσεως.

170. Με τον δεύτερο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο δεν εφάρμοσε τις προϋποθέσεις μεταθέσεως της ευθύνης για την αντίθετη προς τους κανόνες του ανταγωνισμού συμπεριφορά μιας επιχειρήσεως σε άλλη επιχείρηση.

173. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία⁸¹, απόκειται, καταρχήν, στο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διηύθυνε την επιχείρηση κατά το χρόνο διαπράξεως της παραβάσεως να αντικρούσει τη σχετική αιτίαση, έστω και αν, κατά το χρόνο εκδόσεως της αποφάσεως περί διαπιστώσεως της παραβάσεως, την ευθύνη εκμεταλλεύσεως της επιχειρήσεως είχε άλλο πρόσωπο.

171. Η Επιτροπή επισημαίνει ότι είχε το δικαίωμα, ανεξαρτήτως του αν η KTN παραιτήθηκε από τα δικαιώματά της άμυνας, να της καταλογίσει, εν πάση περιπτώσει, την διαπραχθείσα από την Thyssen Stahl παράβαση. Πράγματι, κατά την άποψή της συνέτρεχαν οι κατά τη νομολογία προϋποθέσεις για παρέκκλιση από την αρχή της «προσωπικής ευθύνης» των επιχειρήσεων, καθόσον η KTN εμφανιζόταν ως ο οικονομικός και νομικός διάδοχος της Thyssen Stahl. Η Επιτροπή επικαλείται, σχετικώς, τις αποφάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1975, Suiker Unie κ.λπ. κατά Επιτροπής⁷⁷ και της

174. Το Δικαστήριο έχει, επίσης, διευκρινίσει ότι το κριτήριο της «οικονομικής συνέχειας», βάσει του οποίου επιτρέπεται

78 — 29/83 και 30/83 (Συλλογή 1984, σ. 1679, σκέψεις 6 έως 9).

79 — T-6/89 (Συλλογή 1991, σ. II-1623, σκέψη 235).

80 — T-134/94 (Συλλογή 1999, σ. II-239, σκέψεις 135 έως 138).

81 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Cascades κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 78) της 16ης Νοεμβρίου 2000, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 37), και της 16ης Νοεμβρίου 2000, C-297/98 P, SCA Holding κατά Επιτροπής (Συλλογή 2000, σ. I-10101, σκέψη 27).

77 — 40/73 έως 48/73, 50/73, 54/73 έως 56/73, 111/73, 113/73 και 114/73 (Συλλογή τόμος 1975, σ. 507, σκέψεις 77 έως 84).

παρέκκλιση από την αρχή της προσωπικής ευθύνης των επιχειρήσεων σε περίπτωση μεταβιβάσεως της ευθύνης διαχειρίσεώς τους, έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση κατά την οποία το υπεύθυνο, κατά το χρόνο της παραβάσεως, για την εκμετάλλευση της επιχειρήσεως νομικό πρόσωπο έπαψε να υφίσταται νομικώς μετά τη διάπραξη αυτής της παραβάσεως⁸².

175. Στην παρούσα, πάντως, υπόθεση, προκύπτει από τη δικογραφία⁸³ ότι η Thyssen Stahl συνέχισε να υφίσταται καθόλη τη διάρκεια της παραβάσεως και (τουλάχιστον) μέχρι την ημερομηνία εκδόσεως της επίμαχης αποφάσεως.

176. Συνεπώς, η νομολογία που επικαλέστηκε η Επιτροπή δεν έχει εφαρμογή στην παρούσα υπόθεση.

Επί του τρίτου λόγου, του αντλούμενου από τη μη τήρηση των απαιτήσεων των σχετικών με τα δικαιώματα άμυνας

177. Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως, η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έθεσε ιδιαίτερα αυστηρές απαιτήσεις ως προς τα δικαιώματα άμυνας.

178. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι στην παρούσα υπόθεση, η ΚΤΝ ήταν ο αποδέκτης των δύο ανακοινώσεων αιτιάσεων, της 19ης Δεκεμβρίου 1995 και της 24ης Απριλίου 1997· υπογραμμίζει επίσης ότι καθόλη τη διάρκεια της διοικητικής διαδικασίας η ΚΤΝ κατέθετε παρατηρήσεις όχι μόνο για λογαριασμό της αλλά και εξ ονόματος της Thyssen Stahl· ότι, στη δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η ΚΤΝ ανελάμβανε την ευθύνη της συμπεριφοράς της Thyssen Stahl· ότι, με μεταγενέστερη επιστολή της, ζήτησε από την ΚΤΝ να επιβεβαιώσει αυτό το στοιχείο, και ότι, με τη δήλωσή της της 23ης Ιουλίου 1997, η ΚΤΝ επιβεβαίωσε ότι ανελάμβανε την ευθύνη των ενεργειών της Thyssen Stahl, «τούτο δε, και για την περίοδο την αναγόμενη στο έτος 1993».

179. Η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η ΚΤΝ γνώριζε απολύτως τις διατυπωθείσες κατά της Thyssen Stahl αιτιάσεις, καθώς και ότι η Επιτροπή θα της καταλόγιζε την διαπραχθείσα από την εν λόγω εταιρία παράβαση. Επομένως, ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας δεν απαιτούσε, αντιθέτως προς όσα έκρινε το Πρωτοδικείο, να καλέσει εκ νέου η Επιτροπή την ΚΤΝ να διατυπώσει τη γνώμη της σχετικά με τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες. Κατά συνέπεια, επιβάλλοντας αυτή την απαίτηση, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο.

82 — Βλ. αποφάσεις Επιτροπή κατά Anic Participazioni, προαναφερθείσα (σκέψη 145) της 16ης Νοεμβρίου 2000, Stora Kopparbergs Bergslags κατά Επιτροπής, προαναφερθείσα (σκέψη 38), και της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σκέψη 359).

83 — Βλ. τα στοιχεία που κοινοποίησε η ΚΤΝ με το υπόμνημα απαντήσεως στην αντίθετη αίτηση αναιρέσεως (σημείο 35), την ακρίβεια των οποίων δεν αμφισβήτησε η Επιτροπή.

180. Επιβάλλεται σχετικώς η υπόμνηση ότι ο σεβασμός των δικαιωμάτων άμυνας στο πλαίσιο όλων των δυναμένων να καταλή-

ξουν σε επιβολή κυρώσεων διαδικασιών αποτελεί θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου, η οποία επιβάλλεται να τηρείται ακόμα και αν πρόκειται για διαδικασία διοικητικού χαρακτήρα⁸⁴.

181. Η αρχή αυτή επιβάλλει, ιδίως, η ανακοίνωση αιτιάσεων που απευθύνει η Επιτροπή σε μια επιχείρηση να περιέχει τα ουσιώδη στοιχεία των όσων προσάπτονται στην επιχείρηση αυτή, όπως τις πράξεις που της προσάπτονται, τον χαρακτηρισμό αυτών των πράξεων και τα αποδεικτικά στοιχεία επί των οποίων στηρίζεται η Επιτροπή, προκειμένου η επιχείρηση αυτή να μπορέσει αποτελεσματικώς να προβάλει τα επιχειρήματά της στο πλαίσιο της κατ' αυτής διοικητικής διαδικασίας⁸⁵.

182. Επίσης, στις αποφάσεις της 16ης Μαρτίου 2000, *Compagnie Maritime Belge Transports* κ.λπ. κατά Επιτροπής⁸⁶ και της 2ας Οκτωβρίου 2003, *ARBED* κατά Επιτροπής⁸⁷, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «λόγω της σημασίας της, η ανακοίνωση των αιτιάσεων πρέπει να προσδιορίζει κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφιβολίες τα πρόσωπα στα οποία είναι δυνατό να επιβληθούν πρόστιμα».

84 — Απόφαση της 13ης Φεβρουαρίου 1979, 85/76, *Hoffmann-La Roche* κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1979/1 σ. 215, σκέψη 9).

85 — Βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 15ης Ιουλίου 1970, 41/69, *ACF Chemiefarma* κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 397, σκέψη 26) της 3ης Ιουλίου 1991, C-62/86, *AKZO* κατά Επιτροπής (Συλλογή 1991, σ. I-3359, σκέψη 29), και της 31ης Μαρτίου 1993, C-89/85, C-104/85, C-114/85, C-116/85, C-117/85 και C-125/85 έως C-129/85, *Ahlström Osakeyhtiö* κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 1993, σ. I-1307, σκέψη 135).

86 — C-395/96 P και C-396/96 P (Συλλογή 2000, σ. I-1365, σκέψη 143).

87 — C-176/99 P (Συλλογή 2003, σ. I-10687, σκέψη 21).

183. Εν προκειμένω, δεν αμφισβητείται ότι στην ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Απριλίου 1997 η Επιτροπή υπογράμμισε ότι η KTN «ανελάμβανε την ευθύνη των ενεργειών της Thyssen Stahl για την προ της συστάσεώς της περίοδο»⁸⁸. Πάντως, όπως αποφάνθηκε το Πρωτοδικείο με την αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση, στην ανακοίνωση δεν αναφερόταν σαφώς ότι η Επιτροπή είχε την πρόθεση να επιβάλει πρόστιμο στην KTN λόγω της διαπραχθείσας από την Thyssen Stahl παραβάσεως. Επίσης, δεν καλούσε ρητώς την KTN να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της ως προς το υποστατό και το βάσιμο των προσαπτομένων στην Thyssen Stahl ενεργειών, ούτε επί των εγγράφων επί των οποίων στηρίχθηκε σχετικώς η Επιτροπή.

184. Επιπροσθέτως, η προκύπτουσα από την ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Απριλίου 1997 ασάφεια διατηρήθηκε, μεταξύ άλλων, επειδή η ανακοίνωση αυτή απεστάλη χωριστά στην KTN και στην Thyssen Stahl. Με την διπλή αυτή αποστολή της ανακοινώσεως των αιτιάσεων η Επιτροπή άφησε να εννοηθεί ότι θα μπορούσε να επιβληθεί στην Thyssen Stahl πρόστιμο για την παράβαση που είχε διαπράξει κατά την προ της 1ης Ιανουαρίου 1995 περίοδο.

185. Ενόψει αυτών των δεδομένων, φρονώ ότι η ανακοίνωση των αιτιάσεων της 24ης Απριλίου 1997 δεν πληρούσε τις απορρέουσες από τη νομολογία αυτή απαιτήσεις σαφήνειας. Συνεπώς, το Πρωτοδικείο δεν επλανήθη περί το δίκαιο διαπιστώνοντας ότι

88 — Παράρτημα 4 του εγγράφου που απέστειλε η KTS στις 10 Μαρτίου 1998 στη γραμματεία του Πρωτοδικείου στην υπόθεση T-45/98 (σημείο 11 E, ελεύθερη μετάφραση).

η Επιτροπή δεν είχε ζητήσει εγκύρωσ από την ΚΤΝ να διατυπώσει τις παρατηρήσεις της αναφορικά με τις προσαπτόμενες στην Thyssen Stahl ενέργειες.

186. Επομένως, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον τρίτο λόγο αναιρέσεως που προβάλλει η Επιτροπή.

Δ — Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, του αντλουμένου από την ανακριβεία των πραγματικών περιστατικών και την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων

187. Με τον τέταρτο λόγο αναιρέσεως η Επιτροπή προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι έκρινε ότι η ΚΤΝ δεν μπόρεσε να ασκήσει τα δικαιώματά της άμυνας αναφορικά με τις ενέργειες της Thyssen Stahl.

188. Υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η αναιρεσιβαλλόμενη απόφαση βαρύνεται, ως προς το σημείο αυτό, με ανακριβή διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών και παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων. Πράγματι, κατά την άποψή της, «από τη δικογραφία προκύπτει ότι η ΚΤΝ, από κοινού με την Thyssen [Stahl], διατύπωσε αυθορμήτως και επανειλημμένως την άποψή της επί των αιτιάσεων της Επιτροπής [εις βάρος της] Thyssen [Stahl] και ότι, κατά συνέπεια, άσκησε τα δικαιώματά της άμυνας»⁸⁹.

189. Ανεξαρτήτως του ότι η Επιτροπή δεν προσκόμισε επιχειρήματα προς στήριξη αυτού του λόγου⁹⁰, φρονώ ότι, εν πάση περιπτώσει, είναι αβάσιμος.

190. Επιβάλλεται να υπομνησθεί ότι, κατά τη νομολογία⁹¹, το Δικαστήριο μπορεί να λάβει υπόψη του ως λόγο αναιρέσεως την ανακριβή διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών εκ μέρους του Πρωτοδικείου, μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η ανακριβής αυτή διαπίστωση προκύπτει προδήλως από τη δικογραφία. Ομοίως, όπως προανέφερα, λόγος αναιρέσεως αντλούμενος από την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων μπορεί να γίνει δεκτός μόνο εφόσον το Πρωτοδικείο έχει πράγματι παραμορφώσει την έννοια, το περιεχόμενο ή τη σημασία των αποδεικτικών στοιχείων που έχουν προσκομισθεί ενώπιόν του⁹².

191. Το Πρωτοδικείο όμως δεν υπέπεσε σε μία τέτοιου είδους πλάνη εν προκειμένω.

192. Πράγματι, ακόμα και μετά από προσεκτική μελέτη της δικογραφίας⁹³ δεν διαπιστώνεται, κατά τρόπο ασφαλή και πρόδηλο,

90 — Στα σημεία 94 έως 102 του υπομνήματός της αντικρούσεως, προβαίνει σε ανάλυση των αποφάσεων οι οποίες, κατά δική της ομολογία (βλ. υπόμνημα αντικρούσεως, σημείο 54), αφορούν διαφορετική αίτηση, ειδικότερα τον τρίτο λόγο, που αναφέρεται στις απαιτήσεις σεβασμού των δικαιωμάτων άμυνας.

91 — Βλ. σημείο 161 των προτάσεών μου.

92 — Βλ. σημείο 162 των προτάσεών μου.

93 — Βλ., ιδίως, την απάντηση της ΚΤΝ στην πρώτη ανακοίνωση των αιτιάσεων· την απάντηση της ΚΤΝ στη δεύτερη ανακοίνωση αιτιάσεων· τα πρακτικά της προσβάσεως στον φάκελο, της 28ης Μαΐου 1997, και τη δήλωση της ΚΤΝ, της 23ης Ιουλίου 1997 (αντιστοίχως, παραρτήματα 6, 7, 8 και 9 του δικογράφου προσφυγής της ΚΤΝ στην υπόθεση T-45/98).

89 — Υπόμνημα αντικρούσεως της Επιτροπής (σημείο 55).

ότι η ΚΤΝ άσκησε τα δικαιώματά της άμυνας αναφορικά με τις πράξεις της Thyssen Stahl. Κατά την άποψή μου, δεν είναι προφανές ότι οι παρατηρήσεις που κατέθεσε η ΚΤΝ στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας αφορούσαν, επίσης, κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο, πράξεις που η Επιτροπή προσάπτει στην Thyssen Stahl.

193. Συνεπώς, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε προφανή πλάνη όσον αφορά τη διαπίστωση των πραγματικών περιστατικών ή ότι παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία.

194. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον τελευταίο λόγο αναίρεσεως που προέβαλε η Επιτροπή.

VI — Η επί της ουσίας εκδίκαση της διαφοράς από το Δικαστήριο

195. Το άρθρο 61, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου προβλέπει ότι, αν η αναίρεση κριθεί βάσιμη, το Δικαστήριο αναίρει την απόφαση του Πρωτοδικείου. Στην περίπτωση αυτή, μπορεί είτε το ίδιο να αποφανθεί οριστικά επί της διαφοράς, εφόσον είναι ώριμη προς εκδίκαση, είτε να την αναπέμψει στο Πρωτοδικείο για να την κρίνει.

196. Εν προκειμένω, φρονώ ότι η διαφορά είναι ώριμη προς εκδίκαση όσον αφορά την πτυχή για την οποία πρότεινα την αναίρεση⁹⁴. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να αποφανθεί οριστικώς επί του λόγου ακυρώσεως που είχε προβάλει η Acerinox πρωτοδικώς.

VII — Επί της πρωτοδικού προσφυγής

197. Η Acerinox ζητεί ακύρωση της επίμαχης αποφάσεως και προβάλλει δύο λόγους από τους οποίους ο ένας αντλείται από τη μη συμμετοχή της στην παράβαση.

198. Στο πλαίσιο αυτού του λόγου, η Acerinox υποστηρίζει ότι η Επιτροπή δεν απέδειξε την ύπαρξη συμφωνίας ή συμφωνημένης πρακτικής αναφορικά με την εφαρμογή της προσαυξήσεως της τιμής του κράματος στην ισπανική αγορά.

199. Ειδικότερα, υπογραμμίζει ότι δεν μπορεί να συναχθεί απόδειξη μιας τέτοιας συμπράξεως από την τηλεομοιοτυπία της Avesta της 14ης Ιανουαρίου 1994, στην

94 — Βλ. σημεία 27 έως 39 των προτάσεών μου.

οποία αναφέρεται ότι «Η Acerinox ανήγγειλε ότι θα εφαρμοσθούν προσαυξήσεις από 1ης Απριλίου 1994 (μάάλιστα, από τον Απρίλιο!)». Πράγματι, «η πληροφορία αυτή για την “ανακοίνωση” στην οποία προέβη η προσφεύγουσα [...] είναι ανακριβής»⁹⁵ και «καμία “ανακοίνωση” τέτοιου είδους δεν έγινε»⁹⁶.

200. Επιβάλλεται σχετικώς να υπομνησθεί ότι, σε περίπτωση διαφοράς ως προς την ύπαρξη παραβάσεως των κανόνων του ανταγωνισμού, εναπόκειται στην Επιτροπή να προσκομίσει αποδείξεις των παραβάσεων που διαπιστώνει καθώς και αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει, επαρκώς από νομικής απόψεως, η ύπαρξη των στοιχειοθετούντων την παράβαση πραγματικών περιστάσεων⁹⁷.

201. Υπενθυμίζεται, ωσαύτως, ότι καμία αρχή του κοινοτικού δικαίου δεν αποκλείει να στηριχθεί η Επιτροπή, προς συναγωγή του συμπεράσματος περί υπάρξεως παραβάσεως, σε ένα μόνο στοιχείο, εφόσον η αποδεικτική αξία του δεν αμφισβητείται και εφόσον το στοιχείο αυτό αποδεικνύει κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση την ύπαρξη της παραβάσεως⁹⁸. Η Επιτροπή μπορεί, επίσης, να λάβει υπόψη της ως απόδειξη της συμπεριφοράς μιας επιχειρήσεως την ανταλλαγήσα μεταξύ τρίτων αλληλογραφία⁹⁹: το γεγονός ότι η αντι-

μετωπίζουσα τις κατηγορίες επιχείρηση δεν είναι ο συντάκτης¹⁰⁰ ή αποδέκτης¹⁰¹ του εγγράφου δεν μειώνει την αποδεικτική του αξία, η οποία πρέπει να εκτιμάται, αποκλειστικώς, με βάση το περιεχόμενο και τη σημασία του.

202. Προκειμένου να προσδιοριστεί η αποδεικτική αξία ενός εγγράφου, επιβάλλεται να ληφθούν υπόψη σειρά στοιχείων, όπως η καταγωγή του εγγράφου, οι περιστάσεις υπό τις οποίες συντάχθηκε, ο αποδέκτης του, το περιεχόμενό του και να εξεταστεί αν, λαμβανομένων υπόψη αυτών των στοιχείων, η περιεχόμενη στο έγγραφο πληροφορία κρίνεται εύλογη και αξιόπιστη¹⁰². Επιπροσθέτως, μπορεί μια επιχείρηση να αμφισβητήσει την αποδεικτική αξία ενός εγγράφου μόνο εφόσον προσκομίσει λεπτομερή στοιχεία από τα οποία να προκύπτουν αμφιβολίες ως προς την ακρίβεια της περιεχόμενης στο έγγραφο αυτό πληροφορίας¹⁰³.

203. Εν προκειμένω, δεν χωρεί καμία αμφιβολία ως προς την αποδεικτική αξία της τηλεομοιοτυπίας της Avesta, της 14ης Ιανουαρίου 1994.

95 — Δικόγραφο προσφυγής της Acerinox στην υπόθεση T-48/98 (σ. 9).

96 — Ένθ. αν.

97 — Βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση Baustahlgewebe κατά Επιτροπής (σκέψη 58).

98 — Προαναφερθείσα απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψη 1838).

99 — Βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση Suiker Unie κ.λπ. (σκέψη 164), και απόφαση του Πρωτοδικείου, της 11ης Δεκεμβρίου 2003, T-56/99, Marlines κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-5225, σκέψη 46).

100 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου της 15ης Μαρτίου 1994, T-100/92, La Pietra κατά Επιτροπής (Συλλογή Υπ. Υπ. σ. I-A-83 και II-275, σκέψη 37).

101 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση του Πρωτοδικείου, της 16ης Δεκεμβρίου 2003, T-5/00 και T-6/00, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-5705, σκέψη 174).

102 — Προτάσεις του δικαστή Vesterdorf, ασκόντος καθήκοντα γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση Rhône-Poulenc κατά Επιτροπής (απόφαση του Πρωτοδικείου της 24ης Οκτωβρίου 1991, T-1/89, Συλλογή 1991, σ. II-867, II-956), και προαναφερθείσα απόφαση του Πρωτοδικείου Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψεις 1838 και 3172).

103 — Βλ. προαναφερθείσα απόφαση Cimenteries CBR κ.λπ. κατά Επιτροπής (σκέψεις 1346 έως 1349) και, αναφορικά με μια αντίθετη περίπτωση, απόφαση του Πρωτοδικείου της 8ης Ιουλίου 2003, T-65/02, Chetaid κατά Κοινοβουλίου (που δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 48 επ.).

204. Πράγματι, την τηλεομοιοτυπία συνέταξε ο εκπρόσωπος της Avesta στη σύσκεψη της Μαδρίτης, ο W.¹⁰⁴. Απεστάλη κατόπιν αυτής της συσκέψεως, στη διάρκεια της οποίας οι κυριότεροι παραγωγοί εξελασμένων προϊόντων ανοξειδωτού χάλυβα συμφώνησαν για την εφαρμογή, από της ημερομηνίας της συσκέψεως, προσαυξήσεως στην τιμή του κράματος υπολογιζομένης βάσει ταυτόσημων τιμών αναφοράς. Επίσης, συντάχθηκε λίγο μόλις χρόνο μετά την εκμέρους της Ugine αποστολή σε όλους τους ανταγωνιστές της, με τηλεομοιοτυπία της 11ης Ιανουαρίου 1994, λεπτομερών πληροφοριών ως προς την προσαύξηση της τιμής του κράματος που επρόκειτο να εφαρμοστεί στη γαλλική αγορά από 1ης Φεβρουαρίου 1994.

205. Εξάλλου, η επίμαχη τηλεομοιοτυπία απευθύνεται στις θυγατρικές διανομής της Avesta, απεστάλη δε κατόπιν προηγούμενης τηλεομοιοτυπίας, των μέσων Δεκεμβρίου 1993, με την οποία η Avesta είχε ανακοινώσει το ενδεχόμενο επιβολής προσαυξήσεως στην τιμή του κράματος από τον Φεβρουάριο του 1994¹⁰⁵.

206. Τέλος, όσον αφορά το περιεχόμενό της, η επίμαχη τηλεομοιοτυπία κρίνεται, επίσης, αξιόπιστη και εύλογη. Πράγματι, η Avesta ενημερώνει με αυτήν τις θυγατρικές της ως προς την άποψη που διατύπωσαν ορισμένοι από τους ανταγωνιστές της αναφορικά με την ημερομηνία εφαρμογής της προσαυξήσεως της τιμής του χάλυβα στις αντίστοιχες εσωτερικές αγορές τους, τονίζοντας τα ακόλουθα:

«Βάσει των διαθέσιμων πληροφοριών, ορισμένες πρωτοβουλίες έχουν ήδη ληφθεί:

— Η Ugine ανακοίνωσε εφαρμογή, από 1.2.1994 των ακολούθων προσαυξήσεων:

4,36 λίρες στερλίνες για την ποιότητα 430

47,55 στερλίνες για την ποιότητα 304 και

74,03 στερλίνες για την ποιότητα 316·

— η Acerinox δήλωσε ότι οι προσαυξήσεις της τιμής θα εφαρμοστούν από 1.4.1994 (πράγματι τον Απρίλιο!)

— η Outokumpu πρόκειται, όπως πιστεύεται, να ακολουθήσει την ίδια τακτική, πράγμα, όμως, που δεν έχει ακόμα επιβεβαιωθεί·

— η Thyssen πρόκειται να προβεί σε ανακοίνωση την προσεχή Δευτέρα·

104 — Εφόσον το όνομα του εν λόγω εκπροσώπου δεν αποκαλύφθηκε στην επίμαχη απόφαση (βλ. σημείο 21 των αιτιολογικών σκέψεων), δεν το αποκαλύπτω και στις προτάσεις μου.

105 — Πράγματι, στην επίμαχη τηλεομοιοτυπία διευκρινίζεται ότι: «Martin mentioned in a fax before Christmas that there is a possibility that surcharges [...] could be applied from February onwards».

— όσον αφορά την Krupp, δεν έχουμε στη διάθεσή μας καμιά πληροφορία·

— η Ilna γνωστοποίησε ότι θα εφαρμόσει τροποποιημένη βασική τιμή από τον μήνα Φεβρουάριο, αλλά ότι η μεταβολή αυτή αφορά μόνο όσους διατηρούν αποθέματα και όχι τους τελικούς καταναλωτές·

— η ALZ δεν διατύπωσε οριστική άποψη.»

207. Υπό τις προϋποθέσεις αυτές, η πληροφορία κατά την οποία η Acerinox δεσμεύτηκε να εφαρμόσει την προσαύξηση της τιμής του κράματος στην ισπανική αγορά από 1ης Απριλίου 1994 δύσκολα θα μπορούσε να αμφισβητηθεί. Επιπροσθέτως, η Acerinox δεν προέβαλε κανένα λεπτομερές στοιχείο ικανό να στηρίξει τις αμφιβολίες ως προς την ακρίβεια αυτής της πληροφορίας.·

208. Έχοντας υπόψη αυτά τα στοιχεία, πιστεύω ότι η επίμαχη τηλεομοιοτυπία συνιστά απόδειξη του γεγονότος ότι, στις 14 Ιανουαρίου 1994, η Acerinox είχε, εν πάση περιπτώσει, εκφράσει τη βούλησή της να εφαρμόσει αύξηση στην τιμή του κράματος στην Ισπανία, σύμφωνα με τα όσα είχαν συμφωνήσει οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις στη σύσκεψη της Μαδρίτης, και ότι, επομένως, προσχώρησε στη σύμπραξη.

209. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να απορρίψει τον λόγο ακυρώσεως που προέβαλε η Acerinox.

VIII — Επί των δικαστικών εξόδων

210. Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο εφαρμόζεται επί της διαδικασίας αναίρεσεως δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα, εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα. Εν προκειμένω, η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστούν οι ανααιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα, αυτές δε ηττήθηκαν. Κατά συνέπεια, πρέπει, κατά την άποψή μου, να καταδικαστούν στο σύνολο των δικαστικών εξόδων που αφορούν τις παρούσες διαδικασίες αναίρεσεως.

211. Εξάλλου, το άρθρο 122, πρώτο εδάφιο, του Κανονισμού Διαδικασίας προβλέπει ότι όταν η αίτηση αναίρεσεως γίνεται δεκτή και το Δικαστήριο κρίνει το ίδιο οριστικά τη διαφορά, αποφαινεται και επί των δικαστικών εξόδων. Εν προκειμένω, η Acerinox ηττήθηκε ως προς τον λόγο ακυρώσεως που είχε προβάλει και ο οποίος αφορούσε τη μη συμμετοχή της στη σύμπραξη στην ισπανική αγορά, η δε Επιτροπή είχε ζητήσει την καταδίκη της πρωτοδίκως προσφεύγουσας στα δικαστικά έξοδα. Συνεπώς, πρέπει να καταδικαστεί η Acerinox στα δικαστικά έξοδα, όσον αφορά αυτό το κεφάλαιο της προσφυγής, σύμφωνα με το άρθρο 69, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού. Κατά τα λοιπά, δεν συντρέχει κανένας λόγος μεταρρυθμίσεως του διατακτικού της αποφάσεως Acerinox κατά Επιτροπής.

IX — Πρόταση

212. Βάσει των ανωτέρω σκέψεων προτείνω, κατά συνέπεια, στο Δικαστήριο να αποφασίσει ως εξής:

- «1) Αναίρει την απόφαση του Πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, της 13ης Δεκεμβρίου 2001 (Acerinox κατά Επιτροπής, T-48/98), καθόσον με την απόφαση αυτή απορρίφθηκε ο λόγος ακυρώσεως που είχε προβάλει η πρωτοδίκως προσφεύγουσα και ο οποίος αφορούσε τη μη συμμετοχή της στη σύμπραξη ως προς την ισπανική αγορά.
- 2) Απορρίπτει τις αιτήσεις αναίρέσεως κατά τα λοιπά.
- 3) Απορρίπτει την προσφυγή ακυρώσεως της Compañía Española para la Fabricación de Aceros Inoxidables, SA (Acerinox).
- 4) Καταδικάζει τις Compañía Española para la Fabricación de Aceros Inoxidables, SA (Acerinox), ThyssenKrupp Stainless GmbH και ThyssenKrupp Acciai Speciali Terni SpA στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν στο πλαίσιο των διαδικασιών αναίρέσεως, καθώς και στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις ίδιες διαδικασίες.
- 5) Καταδικάζει την Compañía Española para la Fabricación de Aceros Inoxidables, SA (Acerinox) στα δικαστικά έξοδα στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της δίκης ενώπιον του Πρωτοδικείου καθώς και στα δύο τρίτα των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην εν λόγω διαδικασία. Η Επιτροπή φέρει το ένα τρίτο των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε στο πλαίσιο της ίδιας διαδικασίας.»